

Kunst en Cultuur

**Faculteit der Letteren
Radboud Universiteit Nijmegen**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q320

© 2013 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen.....	5
Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	6
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	6
Samenstelling van de commissie.....	6
Werkwijze van de commissie.....	7
Bijzonderheden van het bezoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen	8
Samenvattend oordeel van de commissie.....	10
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	18
Bijlagen.....	43
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	45
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	47
Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties	55
Bijlage 4: Overzicht van de programma's.....	59
Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	65
Bijlage 6: Bezoekprogramma.....	75
Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten.....	79
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	81

Dit rapport is vastgesteld op 28 mei 2013.

Rapport over de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Naam van de opleiding:	Kunstgeschiedenis
CROHO-nummer:	56824
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	geen
Locatie:	Nijmegen
Variant:	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2014

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Naam van de opleiding:	Algemene Cultuurwetenschappen
CROHO-nummer:	56823
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	geen
Locatie:	Nijmegen
Variant:	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2014

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Naam van de opleiding:	Kunst- en Cultuurwetenschappen
CROHO-nummer:	60087
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Kunstgeschiedenis; Kunstbeleid en Mecenaat; Kunst, cultuur en identiteit
Locatie:	Nijmegen
Variant:	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2014

Het bezoek van de visitatiecommissie Kunst en Cultuur aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit Nijmegen vond plaats op 15 en 16 november 2012.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Radboud Universiteit Nijmegen
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleidingen zijn opgenomen in bijlage 5.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur van de Rijksuniversiteit Groningen valt binnen de clusterbeoordeling Kunst en Cultuur, waarvoor in 2012 en 2013 in totaal 36 opleidingen, verspreid over tien instellingen, worden beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling Kunst en Cultuur is samengesteld uit totaal veertien commissieleden:

- Prof. dr. Bart Verschaffel (voorzitter), hoogleraar, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Michael Astroh (vice-voorzitter), hoogleraar, Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Duitsland;
- Em. Prof. dr. Hans van Maanen, hoogleraar Kunst en Maatschappij & Theaterwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen, voorzitter Kunstraad Groningen;
- Prof. dr. Geert Lernout, hoogleraar vergelijkende literatuurstudie en directeur van het James Joyce Center, Universiteit Antwerpen, België;
- Prof. dr. Mariët Westermann, Vice President of the Andrew W. Mellon Foundation, New York, NY USA;
- Prof. dr. Maximiliaan Martens, hoogleraar, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Susan Legêne, hoogleraar Politieke Geschiedenis, VU Amsterdam;
- Dr. Boudien de Vries, universitair hoofddocent Sociale Geschiedenis, Universiteit van Amsterdam;
- Dr. Andreas Fickers, Associate Professor for Comparative Media History at the Faculty of Arts & Social Sciences, Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. Remieg Aerts, hoogleraar Politieke Geschiedenis, Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof. dr. Jan Willem van Henten, hoogleraar Uitlegging van het Nieuwe Testament, vroeg-christelijke letterkunde en Hellenistisch-Joodse literatuur, Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. Mark Delaere, hoogleraar Musicologie, KU Leuven, België;
- Nadeche Seugling, BA (student-lid), bachelor Algemene Cultuurwetenschappen, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Sylvia Alting van Geusau, MA (student-lid), master Kunstwetenschappen, Universiteit van Amsterdam; independent researcher gespecialiseerd in amusements cultuur en visual culture studies.

Voor ieder bezoek werd op basis van eventuele belangenconflicten, expertise en beschikbaarheid een (sub)commissie samengesteld. Om de consistentie binnen het cluster te

waarborgen hebben prof. dr. Bart Verschaffel, prof. dr. Michael Astroh (vice-voorzitter), en prof. dr. Geert Lernout alle bezoeken bijgewoond. Em. prof. dr. Hans van Maanen, was aanwezig bij negen van de tien bezoeken.

Coördinator van de clustervisitatie Kunst en Cultuur was drs. Linda te Marvelde, medewerker van QANU. Projectleider drs. Marieke Textor was aanwezig bij de bezoeken aan de Rijksuniversiteit Groningen, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Utrecht, de Universiteit van Amsterdam, de Open Universiteit en de Universiteit Leiden. Projectleider drs. Renate Prenen was aanwezig bij de bezoeken aan de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit Utrecht, de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Universiteit Maastricht en de Universiteit van Tilburg. Projectleider Erik van der Spek was aanwezig bij het bezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Projectleider Marianne van der Weiden was aanwezig bij het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de projectleiders en de coördinator om de beoordelingen op elkaar af te stemmen. De betrokken projectleiders hebben alle rapporten gelezen.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

De commissie hield haar formele startvergadering op 6 september 2012. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de commissie vastgesteld en werd het domeinspecifieke referentiekader besproken (bijlage 2).

Bij ontvangst van de kritische reflecties van de opleidingen controleerde de coördinator deze op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de kritische reflecties in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden die deelnamen aan het betreffende bezoek. De commissieleden lazen de kritische reflecties en formuleerden vragen en thema's om te bespreken tijdens het bezoek. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie. Naast de kritische reflecties lazen de commissieleden gezamenlijk een representatieve set scripties of andere eindwerken per opleiding.

Visitatiebezoeken

Een overzicht van het bezoekprogramma is opgenomen in bijlage 6. De commissie heeft zich voorafgaand aan ieder bezoek middels een voorbereidende vergadering inhoudelijk voorbereid op de visitatie. Tijdens het bezoek zelf is gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, studenten, docenten, alumni, de opleidingscommissie en de examencommissie.

Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaar gesproken en met docenten en begeleiders van de opleiding. Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld.

De commissie heeft een deel van het bezoek gebruikt voor de voorbereiding op de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de opleidingen. Aan het einde van elk bezoek heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Beslisregels

De visitatie is uitgevoerd conform de beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs van de NVAO (versie van november 2011). In dit accreditatiestelsel is zowel voor de beoordeling op standaardniveau als voor de algemene conclusie over de opleiding als geheel een vierpuntsschaal voorgeschreven (onvoldoende, voldoende, goed, excellent).

De commissie heeft de beoordelingsschalen van de NVAO gevolgd. Deze zijn:

- De beoordeling ‘onvoldoende’ wijst erop dat een standaard, of de opleiding, niet aan de gangbare basiskwaliteit voldoet en op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen vertoont;
- De beoordeling ‘voldoende’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en over de volle breedte een acceptabel niveau vertoont;
- De beoordeling ‘goed’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uitstijgt boven de gangbare basiskwaliteit;
- De beoordeling ‘excellent’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uit stijgt boven de gangbare basiskwaliteit en als een (inter)nationaal voorbeeld geldt.

Uitgangspunt van de beoordeling is ‘voldoende’, waarbij de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gestelde criteria. In de ogen van de commissie kan zij het oordeel ‘voldoende’ toekennen, ook wanneer zij kritische opmerkingen heeft gemaakt. Het is dan wel noodzakelijk dat tegenover de kritische opmerkingen positieve observaties staan. Aangetekend moet worden dat als de standaard op een aantal punten goed of excellent krijgt het eindoordeel toch met een ‘voldoende’ beoordeeld wordt.

Rapportage

De projectleider heeft op basis van de bevindingen van de commissie, per instelling, een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is voorgelegd aan de commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is deze aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen is met de voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Het bezoek aan de Radboud Universiteit Nijmegen vond plaats op 15 en 16 november 2012 in Nijmegen. Het programma van het bezoek is te vinden in bijlage 6 van dit rapport. Op de tweede dag van het bezoek heeft er een extra bespreking plaatsgevonden met een deel van de commissie en drie vertegenwoordigers van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen. Van het spreekuur is geen gebruik gemaakt.

De commissie die de opleidingen Kunst en Cultuur van de Radboud Universiteit Nijmegen beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Bart Verschaffel (voorzitter), hoogleraar, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Michael Astroh (vice-voorzitter), hoogleraar, Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Duitsland;
- Prof. dr. Geert Lernout, hoogleraar vergelijkende literatuurstudie en directeur van het James Joyce Center, Universiteit Antwerpen, België;
- Em. Prof. dr. Hans van Maanen, hoogleraar Kunst en Maatschappij & Theaterwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen; voorzitter Kunstraad Groningen;
- Dr. Andreas Fickers, Associate Professor for Comparative Media History at the Faculty of Arts & Social Sciences, Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. Maximiliaan Martens, hoogleraar, Universiteit Gent, België;
- Dr. Boudien de Vries, universitair hoofddocent Sociale Geschiedenis, Universiteit van Amsterdam;
- Nadeche Seugling, BA (student-lid), bachelor Algemene Cultuurwetenschappen, Erasmus Universiteit Rotterdam.

De commissie werd ondersteund door drs. Renate Prenen, die optrad als secretaris.

De curricula vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in bijlage 1.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleidingen heeft de commissie voorafgaand en tijdens de visitatie meerdere producten beoordeeld. Om het gerealiseerde eindniveau van opleidingen te bepalen, hebben de coördinator en voorzitter van de visitatiecommissie voorafgaand aan het bezoek per opleiding scripties geselecteerd. De scripties werden aselekt gekozen uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studiejaar. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in cijfers en varianten. Tijdens en na het bezoek heeft de commissie extra scripties gelezen van de drie opleidingen. Bijlage 7 omvat een overzicht van de bestudeerde documenten en producten.

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012 over de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de zelfstudie, informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de bacheloropleiding als **voldoende**.

De bacheloropleiding Kunstgeschiedenis richt zich op het vakgebied in zijn volle breedte. Dat wil zeggen dat alle perioden, alle kunstvormen en de verschillende methodische benaderingen die relevant zijn voor de (studie van de) beeldende kunst en architectuur van de westerse wereld in alle jaren van het programma aan bod komen. Daarnaast biedt het programma inzicht in hoe de kunsthistorische discipline voor een belangrijk deel in relatie staat tot andere wetenschapsgebieden zoals geschiedenis, filosofie, religiewetenschap of psychologie. Afgestudeerde bachelors Kunstgeschiedenis moeten over competenties beschikken om (kunsthistorische) vraagstellingen te kunnen formuleren, oplossingen te kunnen vergelijken en te toetsen; en om uiteenlopende soorten literatuur en overige informatie te kunnen vinden, gebruiken en combineren. Afgestudeerden dienen bekend te zijn met een grote diversiteit aan objecten van beeldende kunst en architectuur, en vertrouwd te zijn met manieren om die te determineren en te duiden, te interpreteren en in een context te plaatsen. Daarnaast is de afgestudeerde bekend met de instellingen en maatschappelijke structuren op het terrein van de kunsten. Tot slot dient de afgestudeerde kennis en inzichten duidelijk en op wetenschappelijk verantwoorde wijze te kunnen overdragen, zowel mondeling en schriftelijk als via het gebruik van nieuwe media.

De commissie stelt vast dat de eindtermen helder zijn verwoord en goed aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde wetenschapper kunstgeschiedenis worden gesteld. Ook sluiten de eindtermen wat betreft niveau en oriëntatie aan bij het academische bachelorniveau. De commissie heeft veel waardering voor de zorg voor de samenhang en diepgang van de opleiding, die hier gebaseerd is op de traditie van de discipline. Wel plaatst de commissie de kanttekening dat de focus van de opleiding hierbij gericht is op het 'métier' van de kunstgeschiedenis in enge zin; er is relatief weinig aandacht voor de historische en intellectuele contextualisering (de beschavingsgeschiedenis en de historiografie van de discipline zelf).

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de bacheloropleiding als **voldoende**.

De bacheloropleiding Kunstgeschiedenis bestaat uit het core curriculum Geesteswetenschappen (15 EC), de major Kunstgeschiedenis (120 EC) en drie minoren (45 EC). De major biedt studenten een brede kunsthistorische basis. Studenten kunnen zich specialiseren en verbreden door middel van diverse major- en excursiewerkgroepen, de

minoren en het core curriculum. Het core curriculum is verplicht voor alle studenten Geesteswetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen. Het beoogt studenten bewust te maken van wat hen bindt binnen het domein en inzicht te geven in de waarde van de geesteswetenschappen in de huidige samenleving. De student sluit de opleiding af met een individuele bachelorscriptie van 10 EC. De commissie spreekt haar waardering uit voor het core curriculum. Ook is de commissie positief over de expliciete aandacht voor taalvaardigheid binnen het curriculum, in het bijzonder de leesvaardigheid in de voor de kunsthistorische literatuur belangrijke talen Duits en Frans. In haar optiek is kennis van de *humaniora* onmisbaar voor een holistische benadering binnen de Geesteswetenschappen.

De commissie stelt vast dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis adequaat zijn en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindkwalificaties. De commissie plaatst een kanttekening bij de geconstateerde verplechting van historiografie en theorie in de diverse cursussen. Zij heeft gezien dat dit leidt tot een beperkte en versnipperde aandacht voor de intellectuele contextualisering van de kunsthistorische benadering en voor de historische contextualisering van de kunstobjecten, dat wil zeggen voor de historiografie van het vakgebied en van de beschavingsgeschiedenis in het curriculum. De commissie raadt de opleiding aan om te bezien hoe deze contextualisering van het vakgebied in de bacheloropleiding versterkt kan worden.

De commissie heeft waardering voor de wijze waarop de opleiding een studentgerichte en activerende leeromgeving weet te creëren. De commissie stelt vast dat het curriculum zorgvuldig is ontworpen en een coherent geheel vormt. Voorts is de commissie te spreken over de kleinschalige en activerende werkvormen en (buitenlandse) excursies. Ondanks de lage rendementen concludeert de commissie dat de opleiding studeerbaar is. Een aandachtspunt is de mogelijkheid van studenten om stages of onderwijs in het buitenland te volgen. Dit is voor veel studenten lastig in te passen in hun programma. De commissie raadt de opleiding aan te verkennen hoe eventuele obstakels voor studenten zoveel mogelijk weggenomen kunnen worden.

De commissie concludeert dat er sprake is van voldoende en goed gekwalificeerde, betrokken stafleden. De commissie is verheugd te constateren dat nagenoeg alle docenten een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) hebben of een traject daartoe volgen. Ook de rol van de studieadviseur is in positieve zin opgevallen. Daarnaast stelt de commissie vast dat er sprake is van adequate voorzieningen.

De commissie heeft geconstateerd dat docenten en studenten via de opleidingscommissie voldoende betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding. Het is de commissie in positieve zin opgevallen dat de docenten en studenten van de opleiding zich allen sterk betrokken voelen. In negatieve zin viel het de commissie op dat cursussen in de regel slechts een keer per vier jaar schriftelijk worden geëvalueerd. De commissie beveelt de opleidingscommissie aan om de cursusevaluatie te intensiveren.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de bacheloropleiding als **voldoende**.

De commissie heeft vastgesteld dat er in de opleiding gebruik wordt gemaakt van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de cursus. De commissie vindt het positief dat bij iedere cursus sprake is van een combinatie van toetsvormen. Een verbeterpunt is de feedback die studenten ontvangen naar aanleiding van toetsen en/of beoordelingen. De opleiding gebruikt een standaard beoordelingsformulier voor de bachelorscripties waarin ook

het werkproces van de student is meegenomen. De commissie heeft geconstateerd dat in het formulier de wegingsfactoren niet zijn vastgelegd. De commissie raadt de opleiding aan om goede afspraken maken over de weging van de verschillende beoordelingscriteria.

De commissie heeft met instemming kennis genomen van de stappen die zijn gezet door de examencommissie op het terrein van kwaliteitsborging van tussentijdse toetsen en beoordelingen. De commissie trof diverse bachelorscripties aan die in haar optiek te hoog zijn becijferd. De commissie constateert dat er bij de kwaliteitsborging van bachelorscripties ruimte voor verbetering is.

Om het eindniveau van de studenten te bepalen heeft de commissies eindschrijfties ingezien van de bacheloropleiding. De commissie concludeert dat de scripties qua inhoud en niveau voldoen aan de eisen die gesteld mogen worden aan een bachelorscriptie op academisch niveau. Wel merkt de commissie op dat een groot deel van de scripties zich beperkt tot documentair onderzoek zonder analyse of interpretatie. De scripties zijn weinig reflectief en tonen weinig besef van de intellectuele inzet van de kunstgeschiedenis. Op basis van de scripties stelt de commissie vast dat studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding op dit moment niet voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de bacheloropleiding als **voldoende**.

De bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen positioneert zich primair als een geesteswetenschappelijke opleiding waarin de kunsten als object centraal staan. Ze beoogt het combineren van een brede veldkennis op het gebied van de kunsten en de cultuur met aandacht voor en maatschappelijke kwesties zoals gender, etniciteit en machtsverhoudingen die in de kunst en cultuur tot uiting komen, zoals bestudeerd in de Cultural Studies. Tegelijk richt de opleiding zich op een bestudering van culturele objecten in hun historische context en worden studenten geschoold in de meer hermeneutische georiënteerde continentale traditie. Afgestudeerde bachelors Algemene Cultuurwetenschappen moeten niet alleen beschikken over een brede kennis van kunst en cultuur en van de gangbare theorieën om kunst- en cultuuruitingen te analyseren, zij moeten ook in staat zijn om deze kennis toe te passen, zich nieuwe kennis eigen te maken en de conclusies hiervan te presenteren in woord en geschrift.

De commissie stelt vast dat de eindtermen op zorgvuldige wijze zijn geformuleerd. De eindtermen passen bij het gekozen profiel en de oriëntatie van de bacheloropleiding. De commissie concludeert dat de eindtermen qua niveau en oriëntatie in lijn zijn met de eisen die gesteld worden aan academische bacheloropleidingen. Wel constateert de commissie dat de reikwijdte van de eindtermen dermate groot is, dat zij de eindtermen zeer ambitieus acht voor een driejarig bachelorprogramma.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de bacheloropleiding als **voldoende**.

De bacheloropleiding bestaat uit het core curriculum (15 EC), de major Algemene Cultuurwetenschappen (120 EC), en de minoren (45 EC). Het core curriculum is verplicht voor alle studenten Geesteswetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen. Het beoogt studenten bewust te maken van wat hen bindt binnen het domein en inzicht te geven in de waarde van de geesteswetenschappen in de huidige samenleving. Het majoronderwijs is georganiseerd in drie leerlijnen: (1) de ontwikkeling van academische vaardigheden; (2) het opbouwen van repertoirekennis; en (3) het leren gebruiken van wetenschappelijke theorieën. Studenten hebben in de minorruimte de mogelijkheid hun kennis te verbreden en/of te verdiepen. Studenten ronden de opleiding af met een bachelorscriptie (10 EC). De commissie staat positief tegenover het principe van leerlijnen om te komen tot een coherent curriculum. Voorts is de commissie positief over het core curriculum. Daarnaast is de commissie positief over de expliciete aandacht voor Engelse taalvaardigheid binnen het curriculum. In haar optiek is kennis van de humaniora onmisbaar voor een holistische benadering binnen de Geesteswetenschappen.

De commissie stelt vast dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen aansluiten bij de geformuleerde eindkwalificaties. Wel plaatst de commissie een kanttekening bij het hoge ambitieniveau van de opleiding. Er is een spanning tussen de breedte van het aanbod inzake domeinkennis, thematische focus, en theoretische benaderingswijzen die de opleiding wil aanbieden, het feitelijke studieaanbod die daarvan de invulling vormt, en wat de gemiddelde student de facto binnen zijn curriculum kiest en kan verwerken. Hierdoor is het voor studenten lastig om diepgang te verwerven, het grotere geheel te zien en dwarsverbanden te leggen. De commissie beveelt de opleiding aan om te reflecteren op de ambities in relatie tot de mogelijkheden en beperkingen van een driejarig bachelorprogramma.

De commissie heeft waardering voor de wijze waarop de opleiding een studentgerichte en activerende leeromgeving weet te creëren. De commissie is positief over de kleinschalige en activerende werkvormen. Bovendien stelt de commissie vast dat er sprake is van adequate voorzieningen. Ondanks dat de rendementen nog niet op het niveau zijn zoals vastgelegd in de meerjarenaafpraak met de minister, concludeert de commissie dat de opleiding studeerbaar is. Een aandachtspunt is de mogelijkheid van studenten om stages of onderwijs in het buitenland te volgen. Dit is voor veel studenten lastig in te passen in hun programma. De commissie raadt de opleiding aan te verkennen hoe eventuele obstakels voor studenten zoveel mogelijk weggenomen kunnen worden.

De commissie concludeert dat er sprake is van voldoende en nauw betrokken stafleden. Ook de rol van de studieadviseur is in positieve zin opgevallen. De commissie stelt verheugd vast dat nagenoeg alle docenten een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) hebben of een traject daartoe volgen. Wat betreft de samenstelling van de staf constateert de commissie een kwetsbaarheid. Deze staf staat voor de uitdaging om het interdisciplinaire onderwijs én onderzoek verder uit te bouwen, maar heeft niet de brede en specifieke onderzoekservaring om alle betrokken domeinen, de theoretische benaderingen, en het interdisciplinaire onderzoeksterrein af te dekken.

De commissie heeft geconstateerd dat docenten en studenten via de opleidingscommissie voldoende betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding. Het is de commissie in positieve

zin opgevallen dat de docenten en studenten van de opleiding zich allen sterk betrokken voelen.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de bacheloropleiding als **onvoldoende**.

De commissie heeft vastgesteld dat er in de opleiding gebruik wordt gemaakt van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de cursus. De commissie vindt het positief dat bij iedere cursus sprake is van een combinatie van toetsvormen. Een verbeterpunt is de feedback die studenten ontvangen naar aanleiding van toetsen en/of beoordelingen. De opleiding gebruikt standaard beoordelingsformulieren voor de (bachelor)werkstukken en scripties. De formulieren omvatten duidelijke criteria en wegingsfactoren die de transparantie van beoordeling vergroten. De commissie heeft met instemming kennis genomen van de stappen die zijn gezet door de examencommissie op het terrein van kwaliteitsborging van tussentijdse toetsen en beoordelingen. De commissie trof echter diverse bachelorscripties aan die in haar optiek te hoog zijn becijferd. De commissie constateert dat er bij de kwaliteitsborging van de beoordeling van bachelorwerkstukken verbetering noodzakelijk is.

Om het eindniveau van de studenten te bepalen heeft de commissies eindschrijfties ingezien van de bacheloropleiding. De commissie constateert dat zij een te groot percentage van de bachelortheses met een onvoldoende zou beoordelen. Bovendien constateert de commissie dat zij een aantal zwaarwegende inhoudelijke bezwaren heeft ten aanzien van de theses. Deze hebben hoofdzakelijk te maken met het vermogen van de gemiddelde en zwakkere studenten om met de complexiteit van het domein om te kunnen gaan. Dit uit zich onder meer in het ad hoc, en op eclectische wijze, gebruiken van concepten en toepassen van theorieën. Deze studenten gebruiken te dikwijls de diverse theoretische invalshoeken niet om de complexiteit van een onderwerp te benaderen, om te nuanceren en te reflecteren, maar om de complexe realiteit te simplificeren. Ze staan niet voldoende sterk om ook de complexiteit van de theorie zelf te beseffen en daar mee om te gaan. De commissie ziet dat de goede student het nog wel lukt om een bepaalde diepgang te bereiken, maar dat vooral de ietwat zwakkere student hier moeite mee heeft. Op basis van het hoge percentage onvoldoende eindschrijfties en de inhoudelijke bezwaren concludeert de commissie dat niet alle studenten van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen de beoogde ambitieuze eindkwalificaties realiseren.

Volgens de commissie hangt deze conclusie nauw samen met het geconstateerde hoge ambitieniveau van de opleiding, wat betreft diepte en breedte van de eindkwalificaties, en de uitwerking daarvan in het curriculum. Ook is er volgens de commissie een relatie met de samenstelling van de staf die relatief onervaren is op het interdisciplinaire onderwijs- en onderzoeksveld. De commissie adviseert de opleiding om te bezien hoe het curriculum meer focus kan krijgen wat betreft de reikwijdte van de thematiek en wetenschappelijke benaderingen. De commissie geeft daarbij in overweging om de onderzoekexpertise van de staf op het terrein van tekstcultuur, meer leidend te laten zijn in de vormgeving van het onderwijsprogramma.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen zowel positieve aspecten opgemerkt als

verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de masteropleiding als **voldoende**.

De masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen beoogt studenten op te leiden tot academici met goede wetenschappelijke onderzoeksvaardigheden en zeer gedegen kennis van vakinhoud, methodologie, historiografie en theorie. Studenten kunnen na afronding van de masteropleiding zelfstandig vraagstukken uit de kunst- en cultuurwetenschappen analyseren en de eigen visie op of standpunten over het vraagstuk onderbouwen. Bovendien kunnen ze een relevant, specifiek vraagstuk uit de kunst- en cultuurwetenschappen met behulp van passende onderzoeksmethoden onderzoeken. Voorts kunnen ze de eigen werkzaamheden organiseren binnen de gestelde termijn, zowel individueel als in teamverband en kunnen ze exemplarisch benoemen hoe de ontwikkeling van het vakgebied samenhangt met ontwikkelingen binnen verwante (geesteswetenschappelijke) disciplines.

De masteropleiding bestaat uit drie programma's: Kunst, Cultuur en Identiteit; Kunstgeschiedenis; en Kunstbeleid en Mecenaat. Het programma *Kunst, Cultuur en Identiteit* richt zich op een interdisciplinaire analyse van kunst en cultuur. In het programma staat het begrip 'identiteit' centraal. Studenten leren hedendaagse en historische debatten rond identiteit, zowel in de wetenschap als in de samenleving, kritisch te analyseren. Het programma *Kunstgeschiedenis* stelt de beeldende kunsten en architectuur van de westerse wereld centraal. De opbouw van een gedegen kennis van de gehele kunstgeschiedenis en haar belangrijkste monumenten vormt de basis van het programma. In het programma *Kunstbeleid en Mecenaat*, ten slotte, staat de actuele problematiek van de financiering van kunst en cultuur centraal. Studenten verdiepen zich in de manier waarop overheid en particuliere sector zich tot de kunsten verhouden en leren wetenschappelijke theorieën en verklaringen op dit gebied kritisch te wegen.

De commissie concludeert dat de eindtermen van de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen helder zijn geformuleerd en passend zijn voor een academische opleiding op masterniveau. Ook heeft de commissie vastgesteld dat de eindtermen goed aansluiten bij de vereisten vanuit het vakgebied Kunst en Cultuur.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de masteropleiding als **voldoende**.

De masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen bestaat sinds september 2011 en is een samenvoeging van de oude masteropleidingen Algemene Cultuurwetenschappen en Kunstgeschiedenis. Het bestaat uit drie programma's. Elk programma bestaat uit de cursus Grondslagen van de Kunst- en Cultuurwetenschappen (5 EC), keuzeruimte (10 EC) en vakspecifiek onderwijs (25 EC). Studenten zijn binnen de keuzeruimte vrij om een cursus te kiezen uit één van de twee andere programma's of een cursus uit een andere Nijmeegse geesteswetenschappelijke masteropleiding. Studenten van de programma's Kunstgeschiedenis en Kunst, Cultuur en Identiteit kunnen tevens kiezen voor een masterstage. Het vakspecifiek onderwijs bestaat in de programma's Kunstgeschiedenis en Kunst, Cultuur en Identiteit geheel uit cursorisch onderwijs, in het programma Kunstbeleid bestaat dit uit een masterstage en 15 EC programmaspecifiek onderwijs. Alle studenten ronden de opleiding af met een masterscriptie (20 EC).

De commissie stelt vast dat de inhoud en het niveau van de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen aansluiten bij de geformuleerde eindkwalificaties. De commissie oordeelt positief over de wijze waarop de voormalige masteropleidingen zijn opgenomen in één opleiding met het brede masterlabel Kunst- en Cultuurwetenschappen. De commissie concludeert dat er sprake is van een heldere, overkoepelende structuur en van een goede samenwerking tussen de disciplines. Wel stelt de commissie vast dat het nieuwe programma Kunstbeleid en Mecenaat, als specialisatie binnen de masteropleiding, slechts drie vakspecifieke cursussen heeft. De commissie vindt dit een vrij smalle basis voor een programmaspecialisatie en adviseert de opleiding om te bezien hoe de vaste kern van het programma kan worden uitgebreid.

De commissie heeft waardering voor de wijze waarop de opleiding een studentgerichte en activerende leeromgeving weet te creëren. De commissie oordeelt positief over de kleinschalige en activerende werkvormen. Bovendien stelt de commissie vast dat er sprake is van adequate voorzieningen.

In het oordeel van de commissie is er een goede aansluiting tussen de bacheloropleiding en de masteropleiding. De commissie is bijzonder positief over de twee instroommomenten in de masteropleiding. Die zullen in haar optiek bijdragen aan een goede doorstroming van studenten. De commissie stelt vast dat de opleiding studeerbaar is. Een aandachtspunt is de mogelijkheid om stages of onderwijs in het buitenland te volgen. Voor veel studenten is dit lastig in te passen in hun programma. De commissie beveelt de opleidingen aan te bezien hoe eventuele obstakels voor studenten zoveel mogelijk weggenomen kunnen worden.

De commissie concludeert dat er sprake is van voldoende en nauw betrokken stafleden. Ook de rol van de studieadviseur is in positieve zin opgevallen. De commissie stelt verheugd vast dat nagenoeg alle docenten een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) hebben of een traject daartoe volgen. De commissie heeft geconstateerd dat docenten en studenten via de opleidingscommissie voldoende betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding. Het is de commissie in positieve zin opgevallen dat de docenten en studenten van de opleiding zich allen sterk betrokken voelen.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding als **voldoende**.

De commissie heeft vastgesteld dat er in de opleiding gebruik wordt gemaakt van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de cursus. De commissie vindt het positief dat bij iedere cursus sprake is van een combinatie van toetsvormen. De opleiding gebruikt standaard beoordelingsformulieren voor de masterscriptie. De formulieren omvat duidelijke criteria en wegingsfactoren die de transparantie van beoordeling vergroten. De commissie heeft met instemming kennis genomen van de stappen die zijn gezet door de examencommissie op het terrein van kwaliteitsborging van tussentijdse toetsen en beoordelingen. De commissie trof enkele masterscripties aan die in haar optiek te hoog zijn becijferd. De commissie constateert dat er bij de kwaliteitsborging van scripties ruimte voor verbetering is.

Om het eindniveau van de studenten te bepalen heeft de commissies eindschipties ingezien van de masteropleiding. De commissie concludeert dat de scripties qua inhoud en niveau voldoen aan de eisen die gesteld mogen worden aan een masterthesis op academisch niveau. Wel merkt de commissie op dat bij de scripties dezelfde soort problemen terugkomen als bij de aanpalende bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen.

Echter, door het bereiken van een hoger niveau van de studenten in de masterfase, is volgens de commissie de problematiek minder groot. Op basis van de scripties stelt zij vast dat studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen:

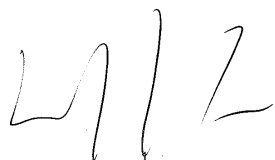
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	onvoldoende
Algemeen eindoordeel	onvoldoende

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 28 mei 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Drs. Renate Prenen

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2), en de beoogde eindkwalificaties (1.3).

1.1 Domeinspecifieke referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van kunst en cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, muziek, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *Cultural Studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifiek referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein kunst en cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de kunst en cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindkwalificaties te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel en oriëntatie

1.2.1 Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Volgens de kritische reflectie is het doel van de opleiding om studenten op te leiden tot een elementair wetenschappelijk niveau op het gebied van de Kunstgeschiedenis, en studenten voor te bereiden op een maatschappelijke loopbaan waarbij de kennis en vaardigheden die binnen de studie verworven zijn, van nut kunnen zijn. De bacheloropleiding Kunstgeschiedenis Radboud Universiteit Nijmegen (RU) kiest nadrukkelijk voor een benadering waarin het vakgebied in zijn volle breedte aan de orde komt. Dat wil zeggen dat aan de RU alle perioden, alle kunstvormen en de verschillende methodische benaderingen die relevant zijn voor de (studie naar de) beeldende kunst en architectuur van de westerse wereld, in alle jaren van het programma aan de orde worden gesteld. Daarnaast biedt het programma inzicht in hoe de kunsthistorische discipline voor een belangrijk deel in een interactieve relatie staat tot andere wetenschapsgebieden, zoals geschiedenis, filosofie, religiewetenschap of psychologie.

De commissie heeft met het opleidingsmanagement gesproken over het profiel van de opleiding. Het opleidingsmanagement kiest bewust voor een brede, disciplinaire insteek. In zijn visie kan pas als het disciplinaire fundament is gelegd, een multi- of interdisciplinaire aanpak werkelijk vruchten kan afwerpen. Bovendien stelt volgens het opleidingsmanagement het bieden van een brede, disciplinaire basis studenten beter in staat om gaandeweg hun opleiding en carrièregerichte keuzes te maken.

De kunstgeschiedenis kent een lange traditie. De commissie heeft dan ook veel waardering voor de manier waarop de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis RU zich baseert op de traditie van de discipline. Wel maakt de commissie de kanttekening dat de bacheloropleiding focust op Kunstgeschiedenis in enge zin; het programma is sterk gericht op de basale kennis van de kunstgeschiedenis en het kunsthistorisch onderzoek, met relatief beperkte aandacht voor de brede historische context van het kunstobject en de intellectuele vraagstelling naar de kunst zoals die zich binnen de discipline zelf heeft ontwikkeld.

1.2.2 Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Zoals uit de kritische reflectie blijkt, beoogt de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen RU studenten een brede en algemene academische opleiding te bieden, waarin zij kennis opdoen van objecten, stromingen uit en theorieën over kunst en cultuur en deze kennis kunnen verwerken in mondelinge en schriftelijke presentaties. De opleiding wil afgestudeerden equiperen met een gedegen kennis van kunstvormen én het vermogen om kunst en cultuur kritisch te analyseren aan de hand van actuele theorievorming.

Deze combinatie van een brede repertoirekennis en sterke analytische vaardigheden, is een bewuste keuze van de opleiding. Van afgestudeerden in de culturele sector wordt verwacht dat zij beschikken over gedegen repertoirekennis. In toenemende mate verlangt het werken in de culturele sector daarbij discipline-overstijgende kennis. Voorts is een verdieping in de belangrijkste westerse kunst disciplines in historisch perspectief van belang om afgestudeerden in staat te stellen diepgaand te reflecteren op de kunsten in vergelijkend perspectief en in hun maatschappelijke context. Het is volgens de opleiding voor een toekomst in de culturele sector een groot pluspunt om beide perspectieven te kunnen combineren.

De bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen RU positioneert zich primair als een geesteswetenschappelijke opleiding waarin de kunsten als object centraal staan. De opleiding beoogt aspecten van het Angelsaksische domein van de *Cultural Studies* en de continentale traditie van de *Kulturwissenschaften* te combineren. Dit betekent dat de opleiding enerzijds

focust op maatschappelijke kwesties zoals gender, etniciteit en machtsverhoudingen, die in kunst en cultuur tot uiting komen. Anderzijds richt de opleiding zich op een bestudering van culturele objecten in historische context en worden studenten geschoold in de meer hermeneutische georiënteerde continentale traditie.

De bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen is een relatief jonge en interdisciplinaire opleiding. Inherent hieraan is een voortdurende spanning tussen breedte versus diepte van de opleiding. Om inzicht te krijgen in de wijze waarop het hybride kennisgebied is vertaald in de opleiding, heeft de commissie tijdens het bezoek uitgebreid gesproken met het opleidingsmanagement, de docenten en de studenten over het profiel van de bacheloropleiding. Door de verschillende gesprekken is het de commissie duidelijk geworden dat repertoireopbouw een rol speelt in de opleiding alsook het leggen van verbanden op zowel object- als theoretisch niveau. De grootste gemene deler is daarbij een steeds kritische houding ten aanzien van fenomenen. Voorts legt de opleiding een grote nadruk op een correcte, voornamelijk schriftelijke presentatie door de studenten.

1.2.3 Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Volgens de kritische reflectie leidt de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen RU studenten op tot academici met goede wetenschappelijke onderzoeksvaardigheden en zeer gedegen kennis van vakinhoud, methodologie, historiografie en theorie. Daarbij leert de student zelfstandig te werken en zicht te houden op de voortgang van het project waar hij/zij mee bezig is. Afgestudeerden zetten deze kennis, vaardigheden en houding in bij publieke organisaties, zoals culturele instellingen, musea, onderzoeksinstituten en overheden. Om die reden legt de opleiding tevens nadruk op het vermogen het belang van kunst en cultuur onder woorden te brengen.

De masteropleiding bestaat uit drie programma's: Kunst, Cultuur en Identiteit; Kunstgeschiedenis; en Kunstbeleid en Mecenaat.

Het programma *Kunst, Cultuur en Identiteit* richt zich op een interdisciplinaire analyse van kunst en cultuur. In het programma staat het begrip 'identiteit' centraal. Studenten leren om hedendaagse en historische debatten rond identiteit, zowel in de wetenschap als in de samenleving, kritisch te analyseren. Voorts leren de studenten het belang van kunst en cultuur onder woorden te brengen en op basis van een diepgaande studie van kunstobjecten, eigen inzichten over te dragen en een actieve bijdrage te leveren aan het debat hierover. Het programma is evenals de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen vormgegeven als een combinatie van de *Cultural Studies* en de *Kulturwissenschaften*.

Het programma *Kunstgeschiedenis* stelt de beeldende kunsten en architectuur van de westerse wereld centraal. De opbouw van een gedegen kennis van de gehele kunstgeschiedenis en haar belangrijkste monumenten vormt de basis van het programma. Het onderwijs in het masterprogramma richt zich hoofdzakelijk op het toepassen van en reflecteren op het kunsthistorisch vakgebied en zijn werkwijzen en onderzoeksmethoden, alsmede op de voorbereiding op de professionele praktijk van de kunsthistoricus.

In het programma *Kunstbeleid en Mecenaat*, ten slotte, staat de actuele problematiek van de financiering van kunst en cultuur centraal. Studenten verdiepen zich in de manier waarop overheid en particuliere sector zich tot de kunsten verhouden en leren wetenschappelijke theorieën en verklaringen op dit gebied kritisch te wegen.

1.3 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen staan weergegeven in bijlage 3.

1.3.1 Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

De kritische reflectie beschrijft dat studenten na het voltooien van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis: (kunsthistorische) vraagstellingen kunnen formuleren, oplossingen kunnen vergelijken en toetsen; uiteenlopende soorten literatuur en overige informatie kunnen vinden, gebruiken en combineren, op verschillende niveaus interpreteren en op elementair niveau positioneren in een wetenschapstraditie. De student moet naast Engels- en Nederlandstalige literatuur, ook Franse en Duitse teksten kunnen betrekken. Voorts dient een afgestudeerde bachelor bekend te zijn met een grote diversiteit aan objecten van beeldende kunst en architectuur, en vertrouwd te zijn met manieren om die te determineren en te duiden, te interpreteren en in een context te plaatsen. Daarnaast is de afgestudeerde bekend met de instellingen en maatschappelijke structuren die op het terrein van de kunsten een rol spelen of hebben gespeeld. Tot slot dient de afgestudeerde kennis en inzichten duidelijk en op wetenschappelijk verantwoorde wijze te kunnen overdragen, zowel mondeling en schriftelijk als via het gebruik van nieuwe media.

Hoewel uit de eindkwalificaties blijkt dat de opleiding aandacht besteedt aan de voorbereiding op een maatschappelijke loopbaan, opteren verreweg de meeste afgestudeerden voor een vervolgstudie op (research)master-niveau. Volgens de opleiding biedt de Nijmeegse bacheloropleiding Kunstgeschiedenis studenten een goede basis voor een dergelijke vervolgstudie. Studenten bevestigden tijdens het bezoek dat de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis goed aansluit op de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen RU.

1.3.2 Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Volgens de kritische reflectie beschikken afgestudeerde bachelorstudenten Algemene Cultuurwetenschappen niet alleen over een brede kennis van kunst en cultuur en van de gangbare theorieën om kunst- en cultuuruitingen te analyseren, zij zijn ook in staat deze kennis toe te passen, zich nieuwe kennis en inzichten eigen te maken en de conclusies hiervan te presenteren in woord en geschrift. De opleiding legt sterk de nadruk op een correcte en overtuigende presentatie door de studenten. Evenals bij de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis kiezen de meeste afgestudeerden voor een vervolgstudie op masterniveau. De geïnterviewde studenten zijn tevreden over de aansluiting tussen de bacheloropleiding en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen RU.

Tijdens de startvergadering heeft de commissie stilgestaan bij de geformuleerde eindkwalificaties van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen. Volgens de commissie laten de eindkwalificaties goed het spanningsveld zien van een interdisciplinaire studie; in deze opleiding de combinatie van de *Cultural Studies* en de *Kulturwissenschaften*. De commissie constateert dat de eindkwalificaties in lijn zijn met het gekozen profiel. De commissie zet echter vraagtekens bij het ambitieniveau van de geformuleerde eindkwalificaties. In haar optiek zijn de eindkwalificaties zo ambitieus gesteld dat de commissie zich afvraagt of deze realistisch zijn voor een driejarige bacheloropleiding. De commissie twijfelt vooral, gezien de grote reikwijdte van de eindkwalificaties, of de beoogde transfer van kennis en vaardigheden kan worden bereikt. In de gesprekken met het opleidingsmanagement en de docenten kwam dit onderwerp ook uitgebreid aan bod. Diverse

geïnterviewden herkenden de bevindingen van de commissie. Zij zien dat vooral de zwakkere student moeite heeft met de transfer van kennis en vaardigheden (zie tevens standaard 3).

1.3.3 Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Zoals beschreven in de kritische reflectie kent de masteropleiding vier algemene eindkwalificaties. Deze laten de samenhang van de opleiding zien op het gebied van de vaardigheden die de student opdoet bij de analyse van kunst en cultuur en de presentatie van die analyse. Studenten kunnen na afronding van de masteropleiding zelfstandig vraagstukken uit de kunst- en cultuurwetenschappen analyseren en de eigen visie op of standpunten over het vraagstuk onderbouwen. Bovendien kunnen ze een relevant, specifiek vraagstuk uit de kunst- en cultuurwetenschappen met behulp van passende onderzoeksmethoden onderzoeken. Voorts kunnen ze de eigen werkzaamheden organiseren binnen de gestelde termijn, zowel individueel als in teamverband en kunnen ze exemplarisch benoemen hoe de ontwikkeling van het vakgebied samenhangt met ontwikkelingen binnen verwante (geesteswetenschappelijke) disciplines.

Naast de algemene eindkwalificaties heeft elk programma twee aanvullende eindkwalificaties. Deze zijn gericht op de kennis, vaardigheden en houdingen die specifiek zijn voor de betreffende subdiscipline.

Overwegingen

De commissie heeft nagegaan of de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie zijn geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen. Zij heeft de eindkwalificaties in dat kader afgezet tegen het domeinspecifieke referentiekader, de gezamenlijke landelijke eindtermen, en het profiel en de oriëntatie van de opleiding.

De commissie concludeert dat het globale domeinspecifieke referentiekader van opleidingen vraagt om eigen keuzes en accenten binnen het veld van de kunst en cultuur goed te onderbouwen en te vertalen in heldere doelstellingen en eindkwalificaties. Gezien de lange traditie van de kunstgeschiedenis heeft de commissie veel waardering voor de manier waarop de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis de studenten confronteert met en introduceert in de traditie van de discipline. Wel wijst de commissie op de sterke focus van de opleiding op het 'métier' van de kunstgeschiedenis, met weinig expliciete aandacht voor brede historische en intellectuele contextualisering en voor synthese. De commissie stelt vast dat de eindtermen helder zijn verwoord en goed aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde wetenschapper kunstgeschiedenis worden gesteld. Ook sluiten de eindtermen wat betreft niveau en oriëntatie aan bij het academische bachelorniveau.

De bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen heeft de commissie overtuigend aangetoond dat zij de eindtermen op zorgvuldige wijze heeft geformuleerd. De eindtermen passen goed bij het gekozen profiel en de oriëntatie van de bacheloropleiding die beogen studenten op te leiden tot wetenschappers met een gedegen kennis van kunstvormen én het vermogen kunst en cultuur kritisch te analyseren aan de hand van actuele vraagstellingen en theorievorming. De commissie concludeert dat de eindtermen qua niveau en oriëntatie in lijn zijn met de eisen die gesteld worden aan academische bacheloropleidingen. Wel constateert de commissie dat de reikwijdte van de eindtermen dermate groot is, dat zij de eindtermen zeer ambitieus acht voor een driejarig bachelorprogramma.

Tot slot concludeert de commissie dat de eindtermen van de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen helder zijn geformuleerd en passend zijn voor een academische opleiding op masterniveau. Ook heeft de commissie vastgesteld dat de eindtermen goed aansluiten bij de vereisten vanuit het vakgebied Kunst en Cultuur.

Conclusie

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5), en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie heeft per opleiding nagegaan in hoeverre de door de betreffende opleiding geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug zijn te vinden in het curriculum, en in welke mate er aandacht is voor vaardigheden vreemde talen en internationalisering. Zij heeft de tabellen bestudeerd die zijn opgenomen in de kritische reflectie, waarin is aangegeven welke onderdelen van de opleiding gekoppeld zijn aan welke eindtermen. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen adequaat zijn en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindkwalificaties.

2.1.1. Curriculum

Core curriculum bacheloropleidingen

Met ingang van de cohort 2011-2012 kennen alle bacheloropleidingen binnen de faculteiten Letteren en Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de RU een verplicht core curriculum Geesteswetenschappen. Het doel van het curriculum is tweeledig. Enerzijds ontwikkelen studenten zich op de geesteswetenschappelijke aard en oorsprong van de opleiding die ze volgen en worden ze bewust van wat hen bindt binnen dit domein. Anderzijds vergroten studenten hun inzicht in de waarde van de geesteswetenschappen in de huidige samenleving. Het core curriculum bestaat uit drie onderdelen van elk 5 EC: (1) wijsgerige reflectie (in de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene

Cultuurwetenschappen: Esthetica); (2) kennis en inzichten in de humaniora (keuze uit zeven vakken); (3) geesteswetenschappen en samenleving. De onderdelen zijn geprogrammeerd in het tweede en derde jaar van de bacheloropleidingen. Uit het gesprek met het opleidingsmanagement blijkt dat de opleiding tevreden is met de huidige opzet van het core curriculum. Ook de commissie oordeelt positief over het core curriculum. In haar optiek draagt het bij aan de zichtbaarheid van de geesteswetenschappen binnen de universiteit en maatschappij.

Honours programma

Getalenteerde en gemotiveerde studenten kunnen naast hun bacheloropleiding een zogenaamd honoursprogramma volgen aan de *Honours Academy* van de universiteit. Zij kunnen solliciteren naar een plaats binnen het disciplinaire programma van de eigen faculteit, of naar een plaats binnen het interdisciplinaire programma. Deze programma's dagen de studenten uit over de grenzen van hun bacheloropleiding heen te kijken. De studenten volgen een op hen persoonlijk toegesneden programma dat hen voorbereidt op een beroepspraktijk die aansluit op hun opleiding. In de afgelopen periode hebben drie studenten Kunstgeschiedenis programma's afgerond aan de Honours Academy (één interdisciplinair, twee facultair). Bij de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen begonnen in 2010 vier studenten aan het disciplinaire programma, in 2011 zes.

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

De bacheloropleiding Kunstgeschiedenis bestaat uit het core curriculum (15 EC), de major Kunstgeschiedenis (120 EC) en drie minoren (45 EC). Een overzicht van het curriculum 2012-2013 is te vinden in bijlage 4.

De opleiding legt een nadruk op een brede kunsthistorische basis. Iedere student maakt grondig kennis met het vakgebied. Daarnaast heeft de student, door keuze te maken uit het aanbod van majorwerkgroepen en minoren, de mogelijkheid een begin te maken met een persoonlijke specialisatie naar de periode, kunstvorm of theoretische benadering van zijn/haar keuze. Een belangrijke rode draad binnen de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis is de confrontatie met en de analyse van het originele kunstwerk. Dit is vooral het geval tijdens dag- en meerdaagse excursies die in alle studiejaar zijn geprogrammeerd.

Het propedeusejaar beoogt zicht te geven op het geheel van de bacheloropleiding en een mogelijk academisch of maatschappelijk vervolg daarvan. Acht cursussen omvatten een chronologische behandeling van de kunstgeschiedenis. In de parallel geprogrammeerde cursus Methoden en Vaardigheden gaan theoretische kennisverwerving en kunsthistorische praktijk hand in hand. Onderdeel van deze cursus is een reeks verplichte werkcolleges leesvaardigheid van kunsthistorische teksten in de voor de kunsthistorische literatuur belangrijke talen Duits en Frans. De opleiding beoogt met deze werkcolleges deficiënties weg te werken die in de loop van jaren zijn geconstateerd bij eerstejaars studenten. De commissie is positief over deze aandacht voor de taalvaardigheid van de studenten. In haar optiek is kennis van de humaniora onmisbaar voor een holistische benadering binnen de Geesteswetenschappen.

In de postpropedeuse bekwaamt de student zich verder op het brede vakgebied van de kunstgeschiedenis en kan hij/zij zich verder specialiseren en verbreden door middel van de diverse major- en excursiewerkgroepen, het core curriculum en de minoren. De student sluit de opleiding af met een individuele bachelorscriptie van 10 EC.

De student kan vrij minoren kiezen, zolang deze door de Nijmeegse Letterenfaculteit worden aangeboden. Uit het aanbod van andere faculteiten (eventueel ook bij andere universiteiten)

mag ten hoogste één minor worden gekozen. Eventueel kan een student zelf een vrije minor samenstellen of één minor invullen als stage. De studenten gaven tijdens de visitatie aan dat er in overleg met de Examencommissie veel mogelijk is zolang een minor inhoudelijke samenhang heeft. Niet veel studenten volgen een minor aan een andere universiteit door praktische bezwaren. Ook komt het zelden voor dat een student een minor invullen als stage. Veel studenten kiezen er voor om pas in de masterfase een stage te doen.

Een buitenlandverblijf is geen verplicht onderdeel van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis. De opleiding benadrukt het belang ervan wel en wijst studenten op de voordelen en mogelijkheden. De geïnterviewde studenten vertelden echter dat het lastig is om het te organiseren in het huidige programma vanwege de verplichte buitenlandse excursies en het bachelorwerkstuk. Weinig studenten maken er dan ook gebruik van. Gezien de meerwaarde van een buitenlandervaring, adviseert de commissie de opleiding om te bezien hoe eventuele obstakels voor studenten zoveel mogelijk weggenomen kunnen worden.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Het programma van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen bestaat uit drie delen: het core curriculum (15 EC); de major Algemene Cultuurwetenschappen (120 EC); en de minoren (45 EC). Het propedeusejaar bestaat geheel uit majoronderwijs. In de postpropeuse volgen studenten majoronderwijs, het core curriculum en minoren. Studenten ronden de opleiding af met een bachelorscriptie (10 EC). Een overzicht van het curriculum 2012-2013 is te vinden in bijlage 4.

Het majoronderwijs is georganiseerd in drie leerlijnen: (1) de ontwikkeling van academische vaardigheden; (2) het opbouwen van repertoirekennis; en (3) het leren gebruiken van wetenschappelijke theorieën. De eerste leerlijn betreft de schriftelijke en mondelinge uitdrucksvaardigheid en de onderzoeksvaardigheid. De lijn start met de cursussen waarin deze vaardigheden centraal staan. Daarnaast worden de aangeleerde vaardigheden steeds nadrukkelijk toegepast in alle andere cursussen. De tweede leerlijn heeft tot doel studenten een brede repertoirekennis te laten opbouwen. In diverse cursussen leren studenten de hoofdlijnen van de stromingen in de beeldende kunst, muziek, literatuur, theater, film en televisie. De derde leerlijn omvat cursussen die studenten bekend maken met de meest relevante wetenschappelijke theorieën op het gebied van kunst en cultuur. Ook omvat deze leerlijn cursussen die studenten leren om te werken met theorieën bij de analyse van culturele objecten. Uit de gesprekken met de studenten en docenten is gebleken dat deze leerlijnen voor hen herkenbaar zijn in het curriculum. Volgens hen dragen zij bij aan een logische en samenhangende structuur. Ook de commissie staat positief tegenover het principe van leerlijnen om te komen tot een coherent curriculum. Wel plaatst de commissie de kanttekening dat door de grote hoeveelheid aan domeinen, onderwerpen en benaderingen het curriculum van de individuele student bijna noodzakelijk een gefragmenteerd karakter krijgt. Hierdoor zal het voor studenten lastig zijn om zich te oriënteren, het groter geheel te kunnen zien en dwarsverbanden te kunnen leggen.

Studenten krijgen vanaf het eerste studiejaar een deel van het onderwijs in het Engels, in totaal 20 EC. Dit heeft tot doel de basisvaardigheden van studenten uit te bouwen tot een niveau waarop zij zich op voldoende academisch niveau kunnen uitdrukken in het Engels over cultuurwetenschappelijke onderwerpen.

In de minorruimte hebben studenten de mogelijkheid hun kennis te verbreden en/of te verdiepen. De opleiding zelf biedt vier minoren aan, maar studenten mogen ook kiezen voor andere minoren of zelf één minor samenstellen. De opleiding moedigt studenten aan om een

deel van hun minorruimte te gebruiken om stage te lopen. Hiervan maakte in de afgelopen periode ongeveer 40% van de studenten gebruik.

Uit de kritische reflectie en de gesprekken met studenten en docenten blijkt dat de opleiding veel werk maakt van internationalisering, hetgeen de commissie waardeert. De opleiding heeft een eigen buitenlandcoördinator en een groot netwerk aan uitwisselingsplaatsen voor studie in het buitenland. De afgelopen jaren bracht 23% van de studenten een deel van de studie door aan een buitenlandse universiteit.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

De masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen bestaat uit drie programma's: Kunst, Cultuur en Identiteit; Kunstgeschiedenis; en Kunstbeleid en Mecenaat. Elk programma omvat de cursus Grondslagen van de Kunst- en Cultuurwetenschappen. Deze cursus brengt studenten in aanraking met de theorieën, onderzoekstradities en methoden van het onderwijs op masterniveau en legt zo de basis voor de overige cursussen binnen de programma's. Daarnaast kent ieder programma 10 EC keuzeruimte, waarbinnen studenten vrij zijn om een cursus te kiezen uit één van de twee andere programma's of een cursus uit een andere Nijmeegse geesteswetenschappelijke masteropleiding. Studenten van de programma's Kunstgeschiedenis en Kunst, Cultuur en Identiteit kunnen tevens kiezen voor een masterstage. Voorts bieden alle programma's 25 EC vakspecifiek onderwijs aan. In de programma's Kunstgeschiedenis en Kunst, Cultuur en Identiteit bestaat dit geheel uit cursorisch onderwijs, in het programma Kunstbeleid bestaat dit uit een masterstage en 15 EC programmaspecifiek onderwijs. Tot slot omvat elk programma een afsluitende masterscriptie van 20 EC.

De masteropleidingen binnen de Geesteswetenschappen in Nederland zijn recent door alle betrokken faculteiten herzien. In Nijmegen heeft dit ertoe geleid dat de masteropleidingen Algemene Cultuurwetenschappen en Kunstgeschiedenis gezamenlijk een nieuwe opleiding hebben ontworpen met een meer samenhangend curriculum. Met het oog op de toekomstige invoering van de zogeheten harde knip is er voor gekozen om studenten de mogelijkheid te bieden zowel in september als in februari met de opleiding te beginnen. Daarnaast is, mede gezien de achtergronden en wensen van studenten, besloten om naast de bestaande richtingen een derde programma te starten. Dit programma, Kunst, Cultuur en Identiteit, richt zich nadrukkelijker op de beroepspraktijk.

De commissie heeft met het opleidingsmanagement gesproken over de samenvoeging van de masteropleidingen onder één brede masterlabel. De commissie constateert dat de oude masteropleidingen nog herkenbaar zijn in de nieuwe programma's, maar dat er sprake is van een heldere, overkoepelende structuur. Bovendien heeft de commissie gezien dat er sprake is van een goede samenwerking en dat studenten eenvoudig onderdelen van de programma's kunnen combineren. De commissie is hier positief over en stimuleert de opleiding om deze samenwerking nog meer te benutten. Ook is de commissie positief over de twee instroommomenten. Deze zullen de studeerbaarheid van de programma's ten goede komen.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

De commissie heeft het overzicht in de kritische reflectie bestudeerd waarin de opleiding wil laten zien hoe de cursussen zijn gerelateerd aan de eindtermen. Hieruit blijkt dat de eindtermen in het curriculum gerealiseerd worden door het majortraject. Er is sprake van een opbouw waarbij de moeilijkheidsgraad en complexiteit in het curriculum toenemen. Het core curriculum is niet in het genoemde overzicht opgenomen, maar uit de kritische reflectie blijkt

dat het core curriculum vooral bijdraagt aan een meer algemene academische en universitaire vorming. Er zijn geen generieke eindtermen verbonden aan de minoren; de eindtermen verschillen per minor.

De commissie heeft tijdens het bezoek stilgestaan bij de aandacht voor theoretische, methodologische en historiografische invalshoeken in het onderwijs. De commissie had op basis van de vooraf gekregen schriftelijke informatie de indruk dat deze beperkt zou zijn. Pas in de masterfase krijgen de studenten het vak Grondslagen van de Kunstgeschiedenis aangeboden waarin expliciet en meer op systematische wijze teksten van uiteenlopende theoretische benaderingen worden gelezen en besproken. Uit de gesprekken met het opleidingsmanagement en de docenten blijkt evenwel dat de opleiding bewust kiest voor een vervaechting van historiografie en theorie in een aantal cursussen in de bacheloropleiding. Dit blijkt ook uit een aanvullend overzicht van aspecten van theorie en methode in de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis en de specialisatie Kunstgeschiedenis in de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen, dat de commissie kreeg tijdens het bezoek.

De commissie heeft met studenten en docenten gesproken over het effect van deze vervaechting op het methodisch en theoretisch reflectief vermogen van studenten. Deze gesprekken bevestigen de commissie evenwel in haar indruk dat de aandacht voor methoden en theorieën beperkt blijft en dat vooral de ietwat zwakkere student moeite heeft met de versnippering. Ook in de optiek van de studenten zou een cursus zoals Grondslagen van de Kunstgeschiedenis goed op zijn plaats in het laatste jaar van de bacheloropleiding. De commissie adviseert de opleiding te bezien hoe de breed-historische benadering van het kunstobject, de intellectuele vraagstelling en de contextualisering van het vakgebied in de bacheloropleiding versterkt kan worden.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

De kritische reflectie omvat een overzicht waarin de eindtermen worden gerelateerd aan de cursussen van het majortraject, het core curriculum en de minoren. De majorcursussen toetsen vooral op de eerste vijf eindkwalificaties. De zesde eindkwalificatie komt aan bod in de cursussen van het core curriculum en de minoren. Op basis van dit overzicht constateert de commissie dat alle eindtermen terugkomen in één of meerdere curriculumonderdelen.

Tijdens het bezoek heeft de commissie uitgebreid gesproken met het opleidingsmanagement, docenten en studenten over de relatie tussen de eindtermen en het programma. De commissie heeft de indruk dat de eindtermen zeer ambitieus zijn gesteld en vraagt zich dan ook af of de gemiddelde student de eindtermen kan realiseren met het huidig programma. Op basis van de schriftelijke informatie en de gesprekken constateert de commissie dat de opleiding (en vooral de student) moeite heeft om een juiste balans te vinden tussen de breedte versus diepte van het driejarig programma. Dit heeft vooral te maken met enerzijds de complexiteit van culturele fenomenen en van het interdisciplinaire vakgebied en anderzijds de keuze van de opleiding om een brede repertoirekennis, een historisch-hermeneutische benadering, de theoretische onderwerpgerichte benadering van de Cultural Studies, en het trainen van sterke analytische vaardigheden, te combineren binnen één programma. De commissie stelt vast dat het aanbieden van dit breed palet aan objecten en theoretische invalshoeken aanbiedt, ten koste gaat van de ruimte die er is voor het verwerven van gevorderde kennis en van diepgaande reflectie. De commissie concludeert dan ook dat het hoge ambitieniveau van de opleiding niet volledig gehaald wordt binnen de gestelde studietijd. De commissie ziet dit met name terug in de scripties van zwakkere studenten (zie verder onder standaard 3).

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

De kritische reflectie omvat per programma een overzicht van de eindtermen in relatie tot de onderwijsonderdelen. Uit de overzichten blijkt dat elk onderwijsonderdeel twee of meerdere eindtermen omvat en dat derhalve alle eindtermen worden gerealiseerd door de programma's.

De commissie stelt vast dat het programma Kunstbeleid en Mecenaat slechts drie vakspecifieke cursussen heeft. De commissie vindt dit, mede gezien het feit dat er geen gerichte bachelor aan ten grondslag ligt, een vrij smalle basis voor een programmaspecialisatie. De alumni Kunstbeleid en Mecenaat waar de commissie mee gesproken heeft, bevestigen dit. Zij geven aan dat zij een extra vak op het terrein van kunstbeleid en mecenaat op prijs zouden stellen. De docenten benadrukten tijdens het bezoek dat de faculteit wel een (niet verplichte) minor Kunstbeleid aanbiedt tijdens de bachelorfase. Ook vindt men de stage en de vrije keuzeruimte belangrijke inhoudelijk vormende onderdelen van het programma. De commissie stemt in met deze initiatieven. Desalniettemin adviseert de commissie de opleiding om te bezien hoe de vaste kern van het programma kan worden uitgebreid.

2.2 Didactisch concept en werkvormen

De commissie heeft bij de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen. De commissie heeft op basis van de kritische reflecties en het visitatiebezoek geconstateerd dat de opleidingen weliswaar geen expliciet didactisch concept hebben geformuleerd maar dat zij veel werk maken van didactiek. De commissie heeft waardering voor de mate waarin de opleidingen er in slagen om student-gecentreerde en activerende leeromgevingen te creëren.

2.2.1 Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Volgens de kritische reflectie bestaat het propedeusejaar voor een belangrijk deel uit cursussen bestaande uit hoorcolleges en een enkel werkcollege. In dit stadium zijn de toetsen relatief sterk gericht op reproductie dan op bijvoorbeeld analyse, interpretatie en presentatie. In de daaropvolgende bachelorjaren verschuift het accent naar werkcolleges en wordt de zelfstandige participatie van studenten aan werkgroepen groter. De geïnterviewde studenten vertelden de commissie dat zij tevreden zijn met de werkvormen. Zij waarderen vooral de kleinschaligheid van de opleiding - maximaal zestien studenten in een werkgroep is heel gebruikelijk - en het nauwe contact met de docenten.

De excursies nemen een speciale positie in het onderwijs in: op locatie analyseren studenten gezamenlijk originele kunstwerken, bediscussiëren ze hun bevindingen en volgen ze colleges. Studenten en docenten gaven aan zeer tevreden te zijn met de excursies. Ze bieden de mogelijkheid om de theorie te verbinden aan de praktijk. De eisen die gesteld worden aan de inzet van studenten en de begeleiding door docenten zijn hoog.

2.2.2 Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

De kritische reflectie beschrijft dat de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen zodanig is opgebouwd dat studenten worden geacht steeds zelfstandiger te werk te gaan en kennis steeds meer te gebruiken als middel tot dat doel. De opleiding verwacht van studenten een actieve houding bij alle onderwijsonderdelen. Hoorcolleges zijn daarom bewust interactief en in de werkcolleges geven studenten door middel van opdrachten zelf vorm aan de bijeenkomsten. Diverse cursussen omvatten schrijfopdrachten. Hierdoor worden studenten

sterk gestimuleerd om hun schriftelijke vaardigheden te ontwikkelen. Ook is er in het onderwijs veel aandacht voor mondelinge presentatievaardigheden.

Om de interdisciplinariteit in het onderwijs te bevorderen, heeft de opleiding het zogeheten *team teaching* geïntroduceerd bij een groot aantal cursussen. Hierbij verzorgen twee docenten van verschillende vakgebieden het onderwijs samen van ontwerp tot uitvoering. De docenten geven aan dat dit goed werkt. Het kost veel tijd, maar het levert veel op wat betreft het verbinden van verschillende zienswijzen. Ook de geïnterviewde studenten zijn enthousiast. Wel geven zij aan dat dat er nog meer uitgehaald zou kunnen worden. Docenten vullen nu vooral elkaar aan in plaats van discussies te entameren over tegenstrijdigheden die inherent zijn aan een interdisciplinaire benadering. De commissie deelt deze mening van de studenten.

De commissie heeft in het beschikbare cursusmateriaal gezien dat de opleiding voor elk college consequent gebruik maakt van een soort van *mindmap*. Hierin staan de belangrijkste concepten schematisch weergegeven. De commissie heeft hier waardering voor. Het zal bijdragen tot een goede verwerking van de leerstof door studenten.

In het algemeen wil de commissie er op wijzen dat het aandeel van de leervormen die de student aanzetten tot het zelf kiezen, bestuderen en presenteren van specifieke onderwerpen in de bacheloropleiding in balans moeten blijven met leervormen die de student overzicht bijbrengen en verplichten tot het zich confronteren met de volledige breedte van een studiedomein.

2.2.3 Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Uit de kritische reflectie blijkt dat de masteropleiding veel intensieve en activerende werkvormen omvat, hetgeen de commissie positief beoordeelt. Zo maakt bijvoorbeeld de cursus *Mediated Identities* (programma, Kunst, Cultuur en Identiteit) gebruik van diverse sociale media en sluiten de studenten de cursus af met een beleidsadvies. In de Projectgroep (programma Kunstgeschiedenis) staat steeds een specifiek kunsthistorisch thema centraal, waarbij de student zelfstandig een onderzoekshypothese formuleert en die onderzoekt.

2.3 Instroom en studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 Instroom

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

De afgelopen jaren stroomden in de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis rond de 25 studenten per jaar in. De vooropleiding van deze studenten is in de meeste gevallen vwo. Verder stromen studenten in met een hbo-propedeuse of een afgeronde hbo-opleiding. De man-vrouw verhouding blijft door de jaren heen vrij constant met gemiddeld 20% mannen en 80% vrouwen. De opleiding kent geen toelatingseisen op het gebied van vreemde talen, terwijl de opleiding van studenten een zekere beheersing van vreemde talen verwacht. Studenten hebben echter voldoende mogelijkheden om gedurende de opleiding, bijvoorbeeld door middel van minoren, hun taalvaardigheden te vergroten.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

De instroom in de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen is in de afgelopen jaren toegenomen, van 44 studenten in het studiejaar 2005-2006 naar 69 studenten in 2010-2011. De man-vrouw verhouding is gemiddeld 20% mannen en 80% vrouwen. Het grootste

deel van de instromende studenten is afkomstig uit het vwo. Daarnaast stromen studenten in met een hbo-propedeuse of hbo-diploma. Een klein percentage van de instromende studenten betreft studenten uit het buitenland. De opleiding verwacht dat de uitbreiding van het netwerk van universiteiten waarmee een uitwisselingscontract is gesloten, ertoe zal bijdragen dat het aandeel studenten uit het buitenland zal toenemen. Mede om die reden biedt de opleiding, in aanvulling op het Engelstalige onderwijs in het majorcurriculum, vanaf september 2013 een Engelstalige minor *Popular Aesthetics* aan.

Om de aansluiting tussen het vwo en de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen te bevorderen, heeft de opleiding het initiatief genomen om met ingang van september 2012 een *teacher in residence* aan te stellen. Deze *teacher in residence* is een kunstdocent uit de bovenbouw van het vwo die een half jaar lang twee dagen in de week meedraait in het onderwijs en daarbij de docenten van Algemene Cultuurwetenschappen feedback geeft op de aansluiting in inhoud en aanpak op wat de studenten gewend zijn vanuit het vwo. De commissie is enthousiast over dit initiatief.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

De masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen bestaat sinds september 2011. In dat collegejaar was volgens de gegevens van de VSNU het aantal instromende studenten voor de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen 28. In september 2012 begonnen er 22 studenten aan de masteropleiding.

Studenten met een bachelordiploma Algemene Cultuurwetenschappen of Kunstgeschiedenis hebben toegang tot de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen. Ook studenten van andere geesteswetenschappelijke opleidingen met minstens 45 EC kunsthistorische of cultuurwetenschappelijke vakken in hun pakket kunnen aan de opleiding beginnen. Voor studenten met een nauw verwante hbo-opleiding kan een eenjarig schakelprogramma worden samengesteld. Hierover beslist de examencommissie.

Voor de cohort 2011-2012 was 73% afkomstig van de eigen bacheloropleidingen. De overige studenten waren afkomstig van een andere bacheloropleiding aan de RU of een andere universiteit, of kregen toegang na een schakeljaar op grond van een voltooide hbo-opleiding. De studenten waar de commissie mee gesproken heeft, geven aan dat er een goede aansluiting is tussen de eigen bacheloropleidingen en de masteropleiding. Op dit moment is er nog geen zogeheten harde knip. Bachelorstudenten die 10 EC open hebben staan en de bachelorscriptie hebben afgerond, mogen reeds starten met de masteropleiding.

2.3.2 Studeerbaarheid

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Volgens de kritische reflectie bedroeg het aantal contacturen in het propedeusejaar in de afgelopen periode circa 17 per week. In het tweede jaar bedroeg het aantal contacturen circa 14; in het derde jaar waren dat er circa 9. Met ingang van collegejaar 2012-2013 heeft de opleiding het aantal contacturen van het tweede en derde bachelorjaar verhoogd tot gemiddeld circa 16 per week. Van studenten wordt verwacht dat zij de overige tijd besteden aan zelfstudie. Studenten geven in het gesprek met de commissie aan dat ze soms hard moeten werken, maar dat over de gehele linie de opleiding studeerbaar is. Er zijn geen struikelvakken en veel studenten zijn in de gelegenheid een bijbaan te hebben.

Op basis van de kritische reflectie constateert de commissie dat de rendementen in de afgelopen periode niet heel hoog waren, maar dat er wel een duidelijk stijgende lijn in zit. Ook constateert de commissie dat de voortijdige uitval groot is. Deze uitval vindt voornamelijk

plaats in het propedeusejaar wat aanduidt dat de propedeuse tamelijk selectief is. De opleiding heeft diverse maatregelen genomen ter verbetering van de rendementen zoals het starten van bachelorwerkstuk-werkgroepen, intensivering van de begeleiding en monitoring van studenten (onder andere door het invoeren van mentoraatbijeenkomsten) en de invoering van een bindend studieadvies. De commissie is positief over deze maatregelen.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

De kritische reflectie omvat een overzicht met het aantal contacturen per week van het majoronderwijs. Hieruit blijkt dat in het eerste bachelorjaar het gemiddeld aantal contacturen per week circa 18 is. Het tweede jaar kent gemiddeld 14 contacturen per week. De eerste twee perioden van het derde jaar hebben gemiddeld 7 contacturen per week. De rest van het jaar besteden studenten aan het bachelorwerkstuk. Het aantal contacturen verschilt hierbij per student.

De studenten vertelden de commissie dat het programma studeerbaar is. Wel vinden de studenten de studielast vrij hoog in het eerste studiejaar. In het kader van het vak Geschiedenis der Kunsten moeten studenten gemiddeld twee essays per week schrijven. Volgens de studenten vallen door de hoge studielast veel studenten uit in het eerste jaar. De cijfers in de kritische reflectie bevestigen dit beeld. De rendementen zijn redelijk stabiel. De opleiding verwacht dat het beoogde rendement van 70% door maatregelen als het bindend studieadvies, mentoraat, het stellen van duidelijke criteria voor deelname en toetsing en een intensieve begeleiding van het bachelorwerkstuk, ruimschoots zal worden behaald. De commissie spreekt uit waardering te hebben voor deze maatregelen.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Uit de kritische reflectie blijkt dat het aantal contacturen in de masteropleiding lager is dan in de bacheloropleidingen en kan verschillen per fase van de studie en per student. De commissie heeft met de studenten en de studieadviseurs gesproken over de relatieve lange studieduur. Uit deze gesprekken blijkt dat de masteropleiding vrij pittig is, maar te doen. Eventuele studievertraging komt vooral doordat studenten een (extra) stage doen, naar het buitenland gaan of extra vakken volgen. Met name een stage kan de studieplanning van studenten flink doorkruisen. De commissie heeft gemerkt dat studenten en docenten veel waarde hechten aan een (extra) stage. Derhalve adviseert de commissie de opleiding om nog eens goed te kijken naar de roostering van de masterprogramma's. Voorts treedt studievertraging op gedurende het scriptietraject; studenten vinden het lastig om een masterscriptie binnen een half jaar af te ronden.

2.4 Personeel

De commissie heeft de kwantiteit en kwaliteit van het personeel bestudeerd. Uit de kritische reflectie blijkt dat de gemiddelde docent-student ratio voor de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis 1:21 is. De bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen kent een gemiddelde docent-student ratio van 1:27. De masteropleiding Algemene Kunst- en Cultuurwetenschappen heeft een docent-student ratio van 1:40. Deze cijfers zijn gebaseerd op de aan de opleidingen toegewezen onderwijsformatie in fte's. De commissie oordeelt dat de opleidingen voldoende personeel hebben om het onderwijs uit te kunnen voeren.

De wetenschappelijke kwaliteit van de docenten is gewaarborgd doordat zij vrijwel allemaal direct betrokken zijn bij het onderzoek. De commissie vindt het zeer positief dat nagenoeg alle docenten een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) hebben of een traject daartoe volgen. Mede uit de gesprekken met het opleidingsmanagement en de docenten constateert de commissie dat onderwijs binnen de faculteit hoge prioriteit heeft en dat er waardering is voor

de inzet van docenten. De faculteit investeert zichtbaar in de didactische kwaliteiten van docenten en de aanwas van nieuwe, talentvolle stafleden.

De commissie merkt op dat er een zekere kwetsbaarheid zit in de samenstelling van het personeel van de vakgroep Algemene Cultuurwetenschappen. Naast twee hoogleraren, tevens grondleggers van de betreffende opleidingen, kent de vakgroep een relatief jonge staf. Deze staf is deels disciplinair opgeleid, en heeft - uit de aard van de zaak zelf - een toegespitste onderzoeksproductie. De staf staat voor de uitdaging om het interdisciplinaire onderwijs en onderzoek verder uit te bouwen, en begeleidt studenten in onderzoek op heel vele domeinen. De commissie heeft geconstateerd dat de staf sterk is op het terrein van tekstcultuur maar op andere van de vele domeinen die de opleiding tot zijn terrein rekent, weinig of slechts fragmentair eigen onderzoekservaring heeft. Hetzelfde geldt in wisselende mate voor de cultuurtheorie, de problematiek van de intermedialiteit en het opzetten van interdisciplinair onderzoek. Dit kan mogelijk (mede) de problemen verklaren die de commissie bij sommige van de scripties ACW heeft vastgesteld.

De commissie heeft gesproken met docenten van de drie opleidingen en is onder de indruk van hun betrokkenheid en motivatie. Docenten geven aan dat de werkdruk hoog is, onder andere door de keuze voor kleinschalig en activerende werkvormen, maar dat ze het er graag voor over hebben. Er is sprake van een goede werksfeer. Studenten geven aan tevreden te zijn over de inhoudelijke kennis en de inzet van de docenten. Ook ervaren zij als positief dat docenten goed bereikbaar zijn.

Naast de docenten spelen de studieadviseurs een belangrijke rol voor de studenten. De studieadviseurs zijn ervaren en hebben een goed overzicht van de mogelijkheden binnen de opleidingen. Ze hebben een duidelijke centrale functie en zijn toegankelijk.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

Op basis van de documentatie die zij heeft ontvangen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met verschillende gremia, stelt de commissie vast dat er sprake is van adequate voorzieningen voor de bachelor- en masterstudenten.

De opleidingen hebben de beschikking over diverse voorzieningen zoals uitgebreide computerfaciliteiten, een bibliotheek en studieplekken. Verder werken de opleidingen samen met culturele instellingen in stad en regio in de vorm van lezingen, workshops en masterclasses. In dat kader wijst de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen in de kritische reflectie op een intensieve samenwerking met film-, theater- en debatcentrum Lux. Deze samenwerking zal in de komende jaren verder worden geïntensiveerd.

Het aan de afdeling Kunstgeschiedenis verbonden Centrum voor Kunsthistorische Documentatie (CKD) beheert de omvangrijke collecties beeldmateriaal die in het kunsthistorisch onderwijs en onderzoek in Nijmegen worden gebruikt. Studenten van de letterenfaculteit kunnen beeldmateriaal ten behoeve van presentaties of werkstukken in het kader van hun opleiding bij het CKD vinden. Bovendien kunnen medewerkers en studenten van de Faculteit der Letteren beeldmateriaal laten maken voor onderwijsdoeleinden. Het CKD beschikt over ongeveer twee miljoen afbeeldingen van voornamelijk West-Europese beeldende kunst en architectuur: foto's, reproducties, ansichtkaarten of afbeeldingen op microfiches.

2.6 Kwaliteitszorg

De commissie heeft nagegaan in hoeverre studenten en docenten betrokken zijn en gehoord worden bij het evalueren en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. De commissie heeft de informatie uit de kritische reflecties bestudeerd, schriftelijke onderwijsbeoordelingen bekeken en gesproken met vertegenwoordigers van de drie opleidingscommissies.

Op basis hiervan constateert de commissie dat de opleidingscommissies op reguliere basis de uitkomsten van evaluaties bespreken en, waar nodig, actie ondernemen. De studentleden van de opleidingscommissies brengen naar voren dat zij naast de schriftelijke onderwijsbeoordelingen via zogeheten spui-uurtjes direct van studenten eventuele knelpunten horen die zij vervolgens kunnen inbrengen in de vergaderingen. Bij de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen maken de studenten tevens gebruik van de studievereniging om hun achterban te informeren en informatie te verkrijgen. De commissie juicht deze initiatieven toe. Studenten ervaren een open sfeer binnen de opleidingscommissies en merken dat de opleidingen hun bijdragen waarderen. Enkele studenten merkten op dat het soms lastig is om hun mening te geven als het een onderwijsbeoordeling betreft van een van de aanwezige docenten.

De uitvoering van de schriftelijke onderwijsbeoordeling is in handen van het ITS (voorheen IOWO). Het is de commissie opgevallen dat de opleidingen een verschillend evaluatieschema hanteren. De bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen evalueren elke cursus ten minste om het jaar. Nieuwe of herziene cursussen of cursussen die door een nieuwe docent worden verzorgd, worden altijd geëvalueerd. De bacheloropleiding Kunstgeschiedenis evalueert in principe elke cursus één keer in de vier jaar, tenzij het cursussen betreffen die nieuw of herzien zijn of een nieuwe docent hebben. De opleiding heeft daartoe besloten vanwege een ervaren evaluatiemoedigheid onder studenten. Om de reden dat met deze frequentie niet elke cohort studenten de gelegenheid krijgt een cursus te evalueren, acht de commissie de huidige frequentie toch onvoldoende. De commissie adviseert de opleiding dan ook om het ritme te intensiveren.

Overwegingen

De commissie heeft voor de drie opleidingen kunnen vaststellen dat de cursussen zodanig zijn vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindkwalificaties door de studenten. De overzichten in de kritische reflecties geven een overtuigende representatie van de relatie tussen de eindkwalificaties en de curriculumonderdelen. De commissie concludeert dan ook dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen adequaat zijn en waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de eindtermen van de opleidingen.

De commissie spreekt uit waardering te hebben voor de wijze waarop de opleidingen studentgerichte en activerende leeromgevingen weten te creëren. De curricula zijn zorgvuldig ontworpen. De commissie oordeelt positief over het core curriculum binnen de bacheloropleidingen. In haar optiek biedt dit core curriculum de mogelijkheid om de positie van de geesteswetenschappen binnen de universiteit en maatschappij te versterken. Ook is de commissie positief over de aandacht voor de taalvaardigheid van studenten binnen de bacheloropleidingen.

De commissie plaatst een kanttekening bij de keuze voor het vervlechten van historiografie en kunsttheorie in de diverse cursussen van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis. Zij heeft geconstateerd dat dit leidt tot een beperkte en versnipperde aandacht voor de

beschavingsgeschiedenis en de historiografie van het vakgebied in het curriculum. De commissie zou de opleiding willen aanraden om te bezien hoe de historische en theoretische contextualisering van het vakgebied en de intellectuele vraagstelling in de bacheloropleiding versterkt kan worden. Voorts plaatst de commissie een kanttekening bij het hoge ambitieniveau van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen wat betreft de breedte en diepte van het programma. De commissie concludeert dat door het grote palet aan domeinen, problematieken en benaderingen, en door de nevenschikking in het aanbod, de studie voor de individuele student een zeer gediversifieerd maar fragmentarisch en onsamenhangend karakter krijgt. Hierdoor is het voor de gemiddelde student lastig om besef te krijgen van diepgang en theoretische complexiteit, om het groter geheel te kunnen zien en dwarsverbanden te kunnen leggen. De commissie beveelt de opleiding aan om te reflecteren op de ambities in relatie tot de mogelijkheden en beperkingen van een driejarig programma.

De commissie oordeelt positief over de wijze waarop de voormalige masteropleidingen zijn opgegaan in het brede masterlabel Kunst- en Cultuurwetenschappen. De commissie concludeert dat er sprake is van een heldere, overkoepelende structuur en van een goede samenwerking tussen de disciplines. Wel stelt de commissie vast dat het nieuwe programma Kunstbeleid en Mecenaat, als specialisatie binnen de masteropleiding, slechts drie vakspecifieke cursussen heeft. De commissie vindt dit een vrij smalle basis voor een programmaspecialisatie. De commissie adviseert de opleiding om te bezien hoe de vaste kern van het programma kan worden uitgebreid.

De commissie is te spreken over de didactische werkvormen. De commissie waardeert het dat studenten actief bezig zijn met de leerstof. Ook de kleinschaligheid van de werkvormen spreekt de commissie aan. De commissie juicht de excursies binnen de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis toe. Ze bieden een goede mogelijkheid om de theorie te verbinden aan de praktijk. Ook is de commissie positief over het idee van *team teaching* bij de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen, al zou ook volgens de commissie daar nog meer uitgehaald kunnen worden.

Ondanks de relatief lage studierendementen, concludeert de commissie dat de opleidingen studeerbaar zijn. Er zijn geen struikelvakken en veel studenten zijn in staat om naast hun programma extra activiteiten te doen of een bijbaan te hebben. Ook is er naar het oordeel van de commissie een goede aansluiting tussen de bacheloropleidingen en de masteropleiding. De commissie is positief over de twee instroommomenten in de masteropleiding. Die zullen in haar optiek bijdragen aan een goede doorstroming van studenten. Een aandachtspunt is de mogelijkheden van studenten om stages of onderwijs in het buitenland te volgen. Voor veel studenten is dit moeilijk in te passen in hun programma. De commissie beveelt de opleidingen aan te bezien hoe eventuele obstakels voor studenten zoveel mogelijk weggenomen kunnen worden.

De commissie concludeert dat er sprake is van voldoende gekwalificeerde en nauw betrokken stafleden. De commissie vindt het positief dat nagenoeg alle docenten een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) hebben of een traject daartoe volgen. Ook de rol van de studieadviseurs is in positieve zin opgevallen. De studenten weten de weg naar de docenten en de studieadviseurs te vinden. De commissie constateert een kwetsbaarheid bij de staf van de vakgroep Algemene Cultuurwetenschappen. Deze staf staat voor de uitdaging om het interdisciplinaire onderwijs én onderzoek verder uit te bouwen maar is relatief jong en kan met haar eigen onderzoek het domein van de opleiding slechts gedeeltelijk afdekken.

De commissie stelt vast dat er sprake is van adequate voorzieningen voor de studenten. Ook stelt de commissie vast dat de opleidingen goede samenwerkingsverbanden hebben met diverse culturele instellingen in stad en regio.

De commissie heeft geconstateerd dat docenten en studenten via de opleidingscommissies voldoende betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding. Het is de commissie in positieve zin opgevallen dat de docenten en studenten van de opleidingen zich allen zeer betrokken voelen. De commissie beveelt de opleidingscommissie bacheloropleiding Kunstgeschiedenis aan om de cursusevaluaties te intensiveren.

De commissie komt tot de slotsom dat de inhoud en vormgeving van de programma's, de kwaliteit van het personeel, en de opleidingsspecifieke voorzieningen, de toegelaten studenten in staat stellen om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Conclusie

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleidingen realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie heeft nagegaan of de opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de toetsvormen inclusief de opzet van de scriptie(procedure), en het functioneren van de examencommissies.

3.1.1 Toetsbeleid

De opleidingen hebben geen expliciet toetsbeleid. De regelingen voor toetsing en beoordeling van de opleidingen zijn opgenomen in de betreffende onderwijs- en examenregeling (OER). Hierin is bijvoorbeeld bepaald dat tentamens in beginsel schriftelijk of mondeling worden afgelegd en dat mondelinge tentamens in aanwezigheid van een tweede examinerer geschieden. Ook is vastgelegd dat studenten tweemaal per studiejaar waarin het onderwijs wordt gegeven, gelegenheid hebben om een tentamen af te leggen. Voorts omvat de OER bepalingen met betrekking tot geldigheidsduur, vaststelling en bekendmaking van tentamenuitslagen, inzagerecht, vrijstellingen, fraude en plagiaat, et cetera.

3.1.2 Toetsvormen

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

De kritische reflectie beschrijft dat toetsing plaatsvindt in uiteenlopende vormen. Deels gaat het om kennistoetsen, deels ook moeten studenten mondelinge of schriftelijke verslagen produceren. Tijdens het bezoek heeft de commissie een aantal toetsen en werkstukken bestudeerd en zij constateert dat deze passend zijn bij het niveau en de inhoud van de opleiding.

Feedback vindt mondeling of schriftelijk plaats. Soms wordt er gebruik gemaakt van *peer feedback* door medestudenten. Studenten geven in het gesprek met de commissie aan dat zij tevreden zijn over de wijze van toetsing. Wel merken zij op dat zij bij mondelinge presentaties meer feedback op prijs zouden stellen. Gezien het belang van feedback voor het leerproces van studenten, adviseert de commissie om hier aandacht aan te besteden.

Voor de bachelorscriptie maakt de opleiding gebruik van bachelorwerkgroepen. In deze werkgroepen komen, onder begeleiding van een docent, studenten een aantal keren bijeen. Daarnaast krijgen studenten individuele begeleiding door een scriptiebegeleider. Er is een scriptieprotocol beschikbaar. Hiervan maakt deel uit het afsluiten van een (model)overeenkomst met de student waarin zaken als de begeleidingsbijeenkomsten, het inleveren van versies en de termijn van afronding worden vastgelegd. De commissie constateert dat de opleiding pas recentelijk gebruik maakt van een (standaard) beoordelingsformulier.

De beoordeling van de bachelorscriptie geschiedt altijd door twee docenten, de begeleider en een onafhankelijk tweede beoordelaar. Docenten geven aan dat de duo's variëren met het oog op consistentie in de beoordeling. Daarnaast bespreekt men regelmatig scriptiebeoordelingen in stafoverleggen. Onderdeel van de beoordelingscriteria is een referaat dat voor 20% meetelt voor het eindcijfer. Ook spelen de wijze waarop de scriptie tot stand is gekomen en de mate van zelfstandigheid van de student mee in de uiteindelijke beoordeling. De weging van deze factoren verschilt echter per docent. Omwille van de transparantie van en consistentie tussen de beoordelingen, adviseert de commissie de opleiding om intern heldere afspraken te maken over de inhoud en weging van de beoordelingscriteria en deze te communiceren aan de studenten.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Uit de kritische reflectie blijkt dat alle cursussen uit de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen worden getoetst door een combinatie van verschillende toetsmomenten en -vormen. Bij de toetsing wordt bovendien steeds de participatie, in de vorm van actieve deelname aan discussies en beoordeling van inhoud en uitvoering van presentaties, meegewogen. De belangrijkste toetsvorm over de hele opleiding genomen is het tentamen. Daarnaast sluiten veel cursussen af met een werkstuk. De opleiding heeft voor de beoordeling van werkstukken een digitaal formulier gemaakt dat de meeste cursussen gebruiken.

Op basis van het beschikbare toetsmateriaal heeft de commissie kunnen verifiëren dat inhoud en niveau van tussentijdse toetsing adequaat zijn. Wel constateert de commissie dat de opleiding qua toetsing een grote nadruk legt op de schrijfvaardigheden van studenten. Dit terwijl in het werkveld ook andere presentatievaardigheden van belang zijn. De geïnterviewde studenten bevestigen dit beeld. Uit het gesprek met de docenten blijkt dat de opleiding zich hiervan bewust is. Docenten hebben in de afgelopen periode de toetsing en beoordeling kritisch onder de loep genomen om te bezien of er voldoende variatie in toetsing is. Dit heeft

geresulteerd in het terugbrengen van het aantal werkstukken en het introduceren van alternatieve toetsvormen die elementen van *practice-based research* bevatten. Een voorbeeld daarvan is de cursus *Vulgar Culture*. Studenten maken in deze cursus een film waarin een of meerdere concepten uit de cursus gethematiseerd worden. De opleiding beoogt hiermee te voorkomen dat het schrijven van een paper een doel op zich wordt. De commissie is positief over deze initiatieven die in haar optiek bijdragen aan de totstandkoming van een evenwichtiger toetsprogramma.

Uit het gesprek met de studenten blijkt dat er ruimte voor verbetering is wat betreft de feedback aan studenten. Studenten ontvangen soms vrij summiere commentaren van docenten op ingeleverd werk. Studenten waarderen de mogelijkheid tot het geven van *peer feedback*. Zij geven aan daar veel van te leren. Op dit moment maakt slechts drie cursussen daarvan gebruik. Dit zou in hun optiek uitgebreid kunnen worden.

Studenten zijn verplicht om bij het schrijven van de bachelorscriptie een hoofdstuk van twee medestudenten te beoordelen. Het gegeven commentaar en de verwerking van het ontvangen commentaar maken deel uit van een portfolio, dat meeweegt in de beoordeling van de bachelorscriptie. Docenten geven tijdens het gesprek met de commissie aan dat ook het scriptieproces zelf meeweegt in de beoordeling. De opleiding kent per januari 2012 een vast formulier voor de beoordeling. Dit formulier omvat duidelijke criteria en wegingsfactoren die de transparantie van beoordeling vergroten. Een scriptie wordt altijd door twee beoordelaars beoordeeld. Daarbij is het gemiddelde cijfer het eindcijfer. Bij twijfel wordt een derde beoordelaar ingeschakeld. Ook komt voor dat men twijfelgevallen bespreekt tijdens stafvergaderingen.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

De commissie stelt op basis van de kritische reflectie en het beschikbare toetsmateriaal vast dat het systeem van tussentijdse toetsing en beoordeling voldoet. Alle cursussen in de masteropleiding worden op meerdere manieren en momenten getoetst en de toetsing is inhoudelijk van voldoende niveau.

Studenten ronden de opleiding af met een masterscriptie. Bij de start van het scriptietraject dienen studenten een onderzoeksvorstel te schrijven met het onderwerp en de onderzoeksmethode. Twee docenten beoordelen het voorstel waarbij één docent de begeleiding op zich neemt en de andere docent als tweede beoordelaar zal optreden. Na goedkeuring van het onderzoeksvorstel sluiten begeleider en student een contract waarin onder meer het aantal begeleidingsgesprekken en de beoogde einddatum zijn vastgelegd. Deze einddatum geldt als eerste formele inlevermoment. Wanneer het onderzoek vertraging oploopt of wanneer een eerste versie als onvoldoende wordt beoordeeld, spreken begeleider en student een tweede inleverdatum af. De beoordeling geschiedt aan de hand van een beoordelingsformulier dat de student vooraf in kan zien. Dit formulier omvat standaard beoordelingscriteria, inclusief een criterium over het werkproces, en wegingsfactoren. De twee docenten maken onafhankelijk van elkaar een afweging en bespreken vervolgens hun oordelen en de argumentatie. De alumni waar de commissie mee gesproken geven aan dat zij tevreden zijn over de scriptiebegeleiding. Ook ervaren zij hun beoordelingen als rechtvaardig.

3.1.3 Examencommissies

Tijdens het bezoek heeft de commissie gesproken met vertegenwoordigers van de drie examencommissies over hun gewijzigde rol in de kwaliteitsborging van toetsing en beoordeling. De examencommissies hebben daartoe recent een aantal stappen gezet. Zo heeft de examencommissie Kunstgeschiedenis een begin gemaakt met het op systematische wijze

bijhouden van tentamendossiers die alle gegevens bevatten met betrekking tot de tentaminering en de beoordeling van de betreffende cursus. Ook heeft men bepaald dat tentamens, inclusief schriftelijke antwoordmodellen, altijd beoordeeld zullen worden door twee docenten. De examencommissies Algemene Cultuurwetenschappen en Kunst- en Cultuurwetenschappen zijn onlangs gestart met de opzet van een cyclus toetsbeoordeling. Hierbij zullen de examencommissies periodiek de toetsing van alle examenonderdelen controleren. Daarnaast hebben deze examencommissies besloten om vaste formulieren voor de beoordeling van (scriptie)werkstukken in te voeren. De vertegenwoordigers van de examencommissies geven tijdens het gesprek met de commissie aan dat zij hun nieuwe taak ervaren als een grote verantwoordelijkheid en dat zij zich voldoende gesteund voelen door de staf. De commissie oordeelt positief over de verschillende maatregelen. Wel vindt de commissie, gezien de wijziging van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) begin 2011, dat de opleidingen laat begonnen zijn met de invoering ervan.

De commissie heeft tevens met de vertegenwoordigers van de examencommissies gesproken over hun rol in de kwaliteitsborging van de eindscripties op zowel bachelor- als masterniveau. Hieruit blijkt dat de examencommissies daar geen actieve rol in hebben. Zij vertrouwen primair op de beoordelingen van collega's en treden vooral reactief op bij problemen en geschillen. Gezien de beperkte omvang van de staf heeft de commissie hier begrip voor. Desalniettemin benadrukt de commissie de formele rol van de examencommissies in deze. Zij adviseert de opleiding dan ook om te bezien hoe de kwaliteitsborging van de eindscripties beter kan worden ingebed in de onderwijsorganisatie.

Wat betreft de controle op plagiaat brengen de vertegenwoordigers van de examencommissies naar voren dat die niet standaard plaatsvindt omdat het te weinig oplevert. Docenten en examencommissies zijn er echter wel alert op. Bij twijfels screent de docent teksten met behulp van het programma Ephorus. Mocht men plagiaat ontdekken, dan beslist de betreffende examencommissie welke sancties volgen.

3.2 Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie heeft nagegaan of de studenten van de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen de beoogde eindkwalificaties realiseren. Om het gerealiseerde eindniveau van de studenten te bepalen, heeft de commissie voorafgaand aan de visitatie diverse eindscripties per opleiding bestudeerd. Uit deze eerste lezing bleek dat bij alle opleidingen het aantal scripties dat door de commissie als onvoldoende is beoordeeld, meer dan 10% bedroeg. Ook was er bij diverse scripties sprake van een significante discrepantie tussen het oordeel van de commissie en het eindcijfer door de docent. De commissie heeft daarom tijdens en na afloop van de visitatie per opleiding aanvullende afstudeerscripties bestudeerd.

3.2.1 Bachelor Kunstgeschiedenis

De commissie heeft 28 bachelorscripties gelezen van de in totaal 51 werkstukken en concludeert dat deze scripties qua inhoud en niveau voldoen aan de eisen die gesteld mogen worden aan een bachelorthesis op academisch niveau. Wel heeft de commissie een aantal scripties gelezen die in haar optiek te hoog zijn becijferd. Bij twee scripties heeft de commissie geconstateerd dat deze onterecht met een voldoende zijn beoordeeld. Deze scripties schieten vooral tekort wat betreft het analytisch niveau van het onderzoek. De commissie stelt dat de opleiding in deze gevallen te ruimhartig is geweest.

De scripties beoordeeld met een ruime voldoende of hoog cijfer zaten volgens de commissie goed in elkaar. Bij deze scripties was bijvoorbeeld sprake van adequaat literatuurgebruik, en ook waren deze goed gestructureerd en leesbaar. De studenten hebben bewezen onderzoek te kunnen doen. Het viel de commissie in negatieve zin op dat de scripties zich veelal beperken tot documentair onderzoek, met een oppervlakkige vraagstelling en zonder veel interpretatie. De scripties zijn weinig reflectief en tonen nauwelijks besef van de context van het kunstobject en van de kunstgeschiedenis. Zij betrekken de beschavingsgeschiedenis onvoldoende in hun analyses. De commissie ziet hier een duidelijk verband met de sterke focus van de opleiding op het 'métier' van de kunstgeschiedenis in enge zin, en de beperkte en versnipperde aandacht voor methoden en theorieën in het curriculum.

3.2.2 Bachelor Algemene Cultuurwetenschappen

De commissie heeft 24 bachelorscripties van de in totaal 62 werkstukken bestudeerd. Hiervan heeft zij 4 scripties (16%) met een onvoldoende beoordeeld. De commissie constateert dat dit percentage conform de NVAO richtlijnen te hoog is. Ook heeft de commissie geconstateerd dat in haar optiek een groot aantal scripties is beoordeeld met een te hoog cijfer.

Wat betreft de inhoud en het niveau van de bachelorwerkstukken valt het de commissie op dat studenten moeite hebben met de complexiteit van culturele fenomenen of problematieken. Dit uit zich in het op het ad hoc en eclectisch gebruik van concepten en theorieën. Te veel studenten beheersen de theorie niet voldoende om de complexiteit van fenomenen of problematieken te thematiseren, om te nuanceren en te reflecteren, maar gebruiken concepten en theorieën om de realiteit te simplificeren. De commissie ziet dat de goede student het nog wel lukt om een bepaalde diepgang te bereiken, maar dat vooral de gemiddelde en ietwat zwakkere student dit complexe niveau niet aankan en daardoor theorieën mechanisch gaat toepassen. Voorts is het de commissie opgevallen dat, allicht als bijverschijnsel hiervan, diverse scripties terugvallen op een zogenaamde 'persoonlijke interesse' en zijn geschreven vanuit het ik-perspectief. Bij een aantal scripties gaat dit gepaard met het geheel ontbreken van het situeren van het eigen werk in de stand van zaken van het onderzoek, en gaat het ten koste van de objectiviteit in methode en analyse. Ook blijft een aantal scripties daardoor steken in het anekdotische en het willekeurige. Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat een aantal scripties, met name tegen de ondergrens, te kort schiet wat betreft taalgebruik, stijl, argumentatie en redenering, gebruik van voetnoten, et cetera.

Gedurende het visitatiebezoek heeft de commissie uitgebreid stilgestaan bij en gesproken met het opleidingsmanagement en de docenten over de inhoud en het niveau van de scripties. De commissie was in eerste instantie verrast over de bevindingen. De commissie vond deze, gezien de grote inspanningen van docenten en studenten, bijna paradoxaal. Ook stelde de commissie dat ze niet in lijn zijn met de uitkomsten van tussentijdse toetsen en werkstukken. Op basis van het bestudeerde materiaal en de gesprekken komt de commissie tot de constatering dat studenten gedurende hun opleiding goed in staat zijn om disciplinaire kennis en vaardigheden op academisch niveau te verwerven. Echter, vooral de gemiddelde en zwakkere studenten hebben moeite om uiteindelijk deze kennis en vaardigheden in de eindschrijving met elkaar te verbinden en te komen tot echte interdisciplinariteit. De commissie concludeert dan ook dat de beoogde eindkwalificaties door een te groot deel van de studenten niet gerealiseerd worden.

Volgens de commissie hangt deze conclusie nauw samen met het geconstateerde hoge ambitieniveau van de opleiding, wat betreft diepte en breedte van de eindkwalificaties, en de uitwerking daarvan in het curriculum, zoals is toegelicht in standaarden 1 en 2. Door het

brede palet aan objecten, problematieken en theorieën is er in het curriculum onvoldoende ruimte om te komen tot voldoende diepgaande reflectie. Ook is er volgens de commissie een mogelijke relatie met de onderzoekscompetenties van de staf op het interdisciplinaire onderwijs- en onderzoeksveld. De commissie adviseert de opleiding om te bezien hoe het curriculum meer focus kan krijgen wat betreft de reikwijdte van de thematiek en wetenschappelijke benaderingen. De commissie geeft daarbij in overweging om de onderzoekexpertise van de staf op het terrein van tekstcultuur, meer leidend te laten zijn in de vormgeving van het onderwijsprogramma.

3.2.3 Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

De commissie heeft 26 scripties gelezen van de in totaal 67 scripties. De commissie heeft twee scripties beoordeeld met een onvoldoende. Deze scripties schieten volgens de commissie tekort op zowel inhoudelijke aspecten als op taal- en structuuraspecten. De commissie ziet bij de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen dezelfde soort problemen terugkomen als bij de bacheloropleidingen Kunstgeschiedenis en Algemene Cultuurwetenschappen. Echter, door het bereiken van een hoger niveau van de studenten in de masterfase, is volgens de commissie de problematiek minder groot.

De commissie heeft nagegaan in welke werkvelden afgestudeerden van de masteropleiding terecht komen. De kritische reflectie beschrijft dat de meeste afgestudeerden (37,5%) werkzaam zijn in de culturele sector. Ruim 23% van de studenten is werkzaam in onderwijs en wetenschap. Ongeveer 20% van de afgestudeerden werkt in redactionele en journalistieke functies. De overige studenten werken buiten deze sectoren (ruim 15%) of hebben momenteel geen betrekking (3%). De alumni waar de commissie mee gesproken heeft, geven aan dat de masteropleiding een goede voorbereiding was op hun huidige functie.

Overwegingen

De commissie heeft nagegaan of de opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleidingen gebruikmaken van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de cursussen. De commissie vindt het positief dat bij iedere cursus sprake is van een combinatie van toetsvormen. Een verbeterpunt bij de bacheloropleidingen is de feedback die studenten ontvangen naar aanleiding van toetsen en/of beoordelingen.

De commissie stelt vast dat de opleidingen gebruikmaken van adequate scriptieprocedures en –protocollen. De opleidingen hanteren standaard beoordelingsformulieren waarbij ook het werkproces in de beoordeling wordt meegenomen. De commissie heeft geconstateerd dat bij de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis de wegingsfactoren niet zijn vastgelegd. De commissie adviseert de opleiding om goede afspraken te maken over de weging van de verschillende beoordelingscriteria.

De kwaliteitszorg rondom tussentijdse toetsen en beoordelingen voldoet. De commissie heeft met instemming kennisgenomen van de stappen die zijn gezet door de examencommissies op het terrein van toetskwaliteit en -beoordeling. Ten aanzien van de kwaliteitszorg rondom de eindscripties concludeert de commissie dat er ruimte voor verbetering is. Bij lezing van de scripties, trof de commissie diverse scripties aan die in haar optiek te hoog zijn becijferd. De commissie beveelt aan te verkennen hoe de kwaliteit van de eindscripties beter geborgd kan worden en welke rol de examencommissies daarin kunnen hebben.

Om het eindniveau van de studenten te bepalen heeft de commissie scripties ingezien van de drie opleidingen. Ook heeft zij gekeken naar de uitstroomgegevens van de masterstudenten. De commissie concludeert op basis van deze informatie dat studenten van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis en de masteropleiding Algemene Kunst- en Cultuurwetenschappen de beoogde eindkwalificaties realiseren.

Ten aanzien van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen heeft de commissie geconstateerd dat zij een te groot percentage van de bachelorscripties met een onvoldoende heeft beoordeeld. Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat zij een aantal zwaarwegende inhoudelijke bezwaren heeft ten aanzien van de scripties. Op basis van het hoge percentage onvoldoende scripties en de inhoudelijke bezwaren concludeert de commissie dat niet alle studenten van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen de beoogde eindkwalificaties realiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **onvoldoende**.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Algemeen eindoordeel

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Kunstgeschiedenis* als **voldoende**.

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen* als **onvoldoende**.

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen* als **voldoende**.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

---

Prof. dr. Bart Verschaffel is gewoon hoogleraar architectuurtheorie en architectuurkritiek aan de Universiteit Gent. Hij studeerde wijsbegeerte en mediëvistiek aan de Universiteit Leuven en promoveerde met een onderzoek in de geschiedtheorie. Hij publiceert op het gebied van de cultuurfilosofie, architectuurtheorie, en de esthetica, met als recente monografische publicaties: *Essais sur les genres en peinture: Nature morte, portrait, paysage* (2007), *Van Hermes en Hestia. Over Architectuur* (2010), *Een god is vele dieren. Essays over het werk van Jan Fabre 1988-2010* (2010), en *De zaak van de kunst. Over kennis, kritiek, en schoonheid* (2011). Hij is scenarist van een aantal kunstdocumentaires voor de BRTN over kunstenaars zoals Antoine Wiertz, Henri De Braekeleer, René Magritte, Thierry De Cordier e.a., en was curator van de tentoonstelling *Giambattista Piranesi* in het MSK Gent (2008-2009) en *bob Van Reeth, architect* in BOZAR Brussel (2013).

Prof. dr. Michael Astroh begon in 1972 zijn studie Filosofie en Germaanse en Romaanse talen aan de Universiteit van Bonn en zette die voort aan de École Normale Supérieure te Parijs. Vanaf 1974 schreef hij free-lance voor de Neue Zürcher Zeitung. In 1982 promoveerde hij aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte Leuven. Na enkele jaren te hebben gewerkt als onderzoeksmedewerker aan het Wolfson College te Oxford haalde hij zijn habilitatie aan de universiteit van Saarland en verkreeg hij een aanstelling als Heisenberg docent. Sinds 1995 bekleedt Michael Astroh een professoraat in de Filosofie aan de Ernst Moritz Arndt Universiteit van Greifswald (Duitsland). Zijn publicaties zijn enerzijds gewijd aan vragen aangaande literatuur, kunst, architectuur en muziek, anderzijds aan problemen der fenomenologie, taalfilosofie en de logica en haar geschiedenis.

Prof. dr. Geert Lernout is gewoon hoogleraar vergelijkende literatuurwetenschap aan de Universiteit Antwerpen. Hij studeerde in Antwerpen en Dublin en promoveerde in 1984 aan de Universiteit van Toronto op een onderzoek van de invloed van het werk van Friedrich Hölderlin en James Joyce in de Franse naoorlogse kritiek. Sinds 1985 werkt hij in Antwerpen waar hij het James Joyce Centrum leidt. Hij publiceerde artikelen en boeken in het Engels over James Joyce en Friedrich Hölderlin, over vergelijkende en genetische literatuurwetenschap en boeken in het Nederlands over J.S. Bachs Goldberg Variaties, de geschiedenis van het boek, over de bijbel en de manieren waarop de bijbel gelezen wordt en over de invloed van religie in de Verenigde Staten. Daarnaast recenseert hij voor Vlaamse kranten en is hij actief als publicist.

Em. Prof. dr. Hans van Maanen was van 1982 tot 2011 verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, de laatste tien jaar als hoogleraar Kunst en Maatschappij. Hij studeerde Nederlands en Theaterwetenschap in Utrecht en werkte o.m. bij het Groot Limburgs Toneel (Maastricht) en Toneelgroep Theater (Arnhem). In 1982 promoveerde hij aan de Universiteit Antwerpen. Hij publiceerde nationaal en internationaal over kunstbeleid en schreef regelmatig onderzoeksrapporten voor Nederlandse overheden en kunstinstellingen. Van Maanen is co-voorzitter van STEP (*Project on European Theatre Systems*) en lid van de *editing board* van verschillende internationale tijdschriften waaronder de *International Journal of Cultural Policy*. Hij was zowel bestuurslid als interim directeur van het Fonds voor de Podiumkunsten en sinds zijn emeritaat voorzitter van de kunstraad Groningen. Twee van zijn boekpublicaties zijn: *Het Nederlandse Toneelbestel van 1945 tot 1995*. Amsterdam, 1997: AUP en *How to Study Art Worlds. On the Societal Functioning of Aesthetic Values*. Amsterdam 2009: AUP.

Dr. Andreas Fickers is Associate Professor for Comparative media history at the Faculty of arts and social sciences at Maastricht University. He studied history, philosophy and sociology

at the universities of Aachen and Reims, specializing on the history of science and technology and the sociology and philosophy of knowledge. He rejoined Aachen University as research and teaching assistant in contemporary history after practical courses at the German Museum for science and technology in Munich and Bonn. His interest in media technologies resulted in a deeper concern for media history (especially radio and television). In 2003 he was appointed Assistant Professor for television history at the department for Media and Culture at Utrecht University, and set up a broader research agenda for a comparative European history of television. Since October 2007, he works at Maastricht University as a member of the department of Arts and Culture and the research group Science, Technology and Society. His scholarly ambition is to bridge theoretical and methodological approaches from various disciplines (especially from history of technology and media and Cultural Studies) in order to promote a transnational and European perspective in the history of media and technology.

Prof. dr. Maximiliaan Martens is hoogleraar Geschiedenis van de Beeldende Kunsten aan de Universiteit Gent en voorzitter van de vakgroep Kunst-, Muziek- en Theaterwetenschappen. Daarnaast is hij lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen en Kunst van België, Klasse der Kunsten en directeur van het Ghent Interdisciplinary Centre for Art and Science. Hij behaalde zijn PhD Art History aan de University of California, Santa Barbara (1992) en een MA (licentie) in Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde aan de UGent (1983). Tussen 1992 en 2003 werkte hij als universitair hoofddocent Middeleeuwse Kunst aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn onderzoek is gericht op de Beeldende Kunsten van de Nederlanden, 14e-16e eeuw. De belangrijkste aandachtspunten in zijn onderzoeksgroep zijn kunst in stedelijke context en de interdisciplinaire studie van kunst en wetenschappen (beeldvormingstechnieken, beeldverwerking en wiskunde, analytische chemie, neurowetenschappen). Tussen 2012 en 2017 heeft hij de co-leiding over het wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van en naar aanleiding van de restauratie van het Lam Gods van de gebroeders Van Eyck.

Dr. Boudien de Vries is universitair hoofddocent sociale en culturele geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. Zij studeerde economische en sociale geschiedenis in Utrecht. Zij promoveerde in 1986 op een onderzoek naar de sociale structuur van Amsterdam in de negentiende eeuw. Tussen 1977 en 2001 was zij werkzaam als universitair docent aan de Universiteit van Leiden. Zij publiceert artikelen op het gebied van de stadsgeschiedenis, het ontstaan van de civil society en de burgerlijke cultuur 1750-1920. Ook is zij geïnteresseerd in processen van cultuurtransfer en de rol van tijdschriften daarin. In 2011 verscheen haar monografie *Een stad vol lezers. Leescultuur in Haarlem 1850-1920*. Zij heeft een ruime ervaring in bestuurlijke gremia en wetenschappelijke redacties.

Nadeche Seugling studeerde Algemene Cultuurwetenschappen (BA) aan de Erasmus Universiteit van 2009 tot 2012. Haar scriptie betrof een kwantitatief onderzoek naar de arbeidsmotivatie van mensen in de culturele sector. Tijdens deze studie deed zij ruime ervaring op in de medezeggenschap (opleidingscommissie, faculteitsraad en universiteitsraad). Ook was, en is, zij actief bij studieverenigingen (Histartes, EUREOS) met het organiseren van activiteiten voor studenten. Vanuit een brede academische interesse studeert zij op dit moment Human Resource Management (Msc), ook aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hier verwacht zij in september 2013 cum laude af te studeren.

Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader

Inleiding

Dit referentiekader is bedoeld voor een breed spectrum aan wetenschappelijke bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die in het kader van de landelijke heraccreditatieprocedure Geesteswetenschappen, specifiek het subcluster Kunst en Cultuur, worden beoordeeld. Er is gekozen voor een referentiekader dat niet prescriptief van aard is, maar veel ruimte geeft aan opleidingen om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindkwalificaties te formuleren en te onderbouwen dat aan de NVAO-criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

Bij de vormgeving van dit referentiekader is gebruik gemaakt van diverse referentiekaders, zoals die van de Quality Assurance Agency¹ uit Groot-Britannië. Verder is rekening gehouden met de Dublin-descriptoren en, voor zover mogelijk, het Tuning-project.² Ten slotte is gebruikgemaakt van het rapport Onderwijsvisitatie Kunst en Cultuur uit 2007.³ Het referentiekader is vastgesteld door de visitatiecommissie van het subcluster Kunst en Cultuur en wordt voor de bezoeken aan de opleidingen aangeboden.

Opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur gaan over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, muziek, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media⁴, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *Cultural Studies* beweging zijn duidelijk herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan).

Onder deze visitatie vallen de opleidingen met als primair aandachtspunt cultuur, al dan niet in relatie tot maatschappelijke vraagstukken (zoals Algemene Cultuurwetenschappen, Antieke Cultuur, Cultureel Erfgoed, Cultuurbeleid); opleidingen met kunst, architectuur of design als studieobject (zoals Kunstgeschiedenis, Kunstwetenschappen, Kunstbeleid en –management, Design Cultures); opleidingen gericht op één of meer specifieke media in relatie tot cultuur (zoals Literatuurwetenschap, Film- en televisiewetenschap, Theaterwetenschap,

---

¹ Subject benchmark statement Communication, media, film an cultural studies (2008); Subject benchmark statement History of art, architecture and design (2008); Subject benchmark statement Art and design (2008); Subject benchmark statement Music (2008), Subject benchmark statement Dance, drama and performance (2007), The Quality Assurance Agency for Higher Education

² A Tuning Guide to Formulating Degree Programme Profiles Including Programme Competences and Programme Learning Outcomes, Bilbao/Groningen/The Hague: Nuffic / TUNING Association, 2010

³ Onderwijsvisitatie Kunst en Cultuur, Utrecht: QANU, 2007

⁴ De aandacht voor (nieuwe) media in de opleidingen in het subcluster Kunst en Cultuur zal eerder vanuit een kunstzinnig perspectief zijn dan bij opleidingen op het terrein van mediastudies in het aparte mediastudiescluster.

Muziekwetenschap, Mediastudies); opleidingen gericht op religie en cultuur (zoals Religie in Samenleving en Cultuur en Theologie en Religiewetenschappen).

Dit spectrum is breed:

- sommige opleidingen strekken zich uit over de algemene gebieden van kunst en cultuur terwijl andere zich concentreren op een bepaalde praktijk zoals cultureel erfgoed, architectuur en design, wetenschap en technologie, film, muziek, journalistiek, theater, televisie;
- sommige opleidingen bevatten een significante historische component, terwijl andere eigentijdse ontwikkelingen benadrukken;
- de opleidingen besteden aandacht aan zeer diverse aspecten van kunst en cultuur, zoals management- en beleidstoepassingen, sociaal gebruik en/of symbolische, esthetische of affectieve betekenissen, praktische of technische aspecten;
- sommige opleidingen concentreren zich op culturele en esthetische systemen dan wel op specifieke media (bijvoorbeeld, drukmedia, film, televisie, radio, populaire muziek, nieuwe vormen en gebruiken van digitale communicatie, nieuwe esthetische vormen);
- sommige opleidingen onderzoeken vormen van materiële cultuur en dagelijkse culturele praktijken (bijvoorbeeld populaire culturele vormen en praktijken; religie; culturele instellingen zoals galerijen, musea en theaters diverse erfgoedinstellingen);
- sommige opleidingen concentreren zich hoofdzakelijk op professionele praktijken en hun bijbehorende creatieve, zakelijke, intellectuele en/of technische vaardigheden, terwijl andere geen rechtstreekse relatie bieden met de media of culturele praktijk.

Het referentiekader definieert welke eisen worden gesteld aan de doelstellingen van de opleidingen, met name aan de domeinspecifieke eindtermen en kwalificaties. Vervolgens gaat het referentiekader in op de domeinspecifieke eisen aan de inrichting en inhoud van het programma.

Doelstellingen, eindtermen/kwalificaties, programma van de opleidingen

Zoals eerder aangegeven is het spectrum aan opleidingen dat in de visitatie Kunst en Cultuur beoordeeld wordt, breed. Verschillende aspecten en disciplines komen, met wisselende accenten en al dan niet interdisciplinair aangeboden, in deze opleidingen aan de orde:

1. cultuurwetenschap / *Cultural Studies*
2. erfgoedstudies, archiefwetenschap en culturele informatiewetenschap
3. literatuurwetenschap
4. kunst-, architectuur- en designgeschiedenis
5. geschiedenis
6. filosofie
7. letterkunde
8. theater-, film- en/of televisiewetenschap, dramaturgie
9. mediastudies
10. muziekwetenschap
11. sociologie
12. psychologie
13. politicologie
14. wetenschap- & technologiestudies
15. museumstudies en *cultural economics*
16. religiewetenschap
17. wetenschapsbeoefening en bijbehorende onderzoeksvaardigheden
18. algemene wetenschappelijke vorming

Opleidingen leggen verschillende accenten en hanteren bijpassende doelstellingen. Dit heeft implicaties voor de omschreven eindtermen/kwalificaties en het programma van de verschillende (categorieën van) opleidingen. De hieronder omschreven doelstellingen, eindtermen/kwalificaties en het programma moeten daarom in dit licht gelezen worden.

A. Doelstelling en aard van de opleidingen

De bachelor- en masteropleidingen die in de visitatie Kunst en Cultuur worden beoordeeld, hebben als doel studenten op te leiden tot een initieel (bachelor), dan wel specialistischer (master) wetenschappelijk niveau op het gebied van het object van de studie. Daarnaast bereiden ze studenten voor op een maatschappelijke loopbaan waarbij de kennis en vaardigheden die binnen de studie verworven zijn, van nut kunnen zijn. Eén van de doelen van de bacheloropleiding is de student niet alleen op een maatschappelijke loopbaan, maar ook op een verdere studieloopbaan (met als eerstvolgende niveau: master) voor te bereiden. Voor de masteropleiding geldt dat de student zodanig wordt opgeleid dat hij kan worden toegelaten tot een opleiding die voorbereidt op een promotie.⁵ Gezien de breedte van het opleidingsaanbod in het subcluster Kunst en Cultuur wordt in dit referentiekader niet verwezen naar een specifieke beroepsactiviteit (met uitzondering van de professionele masters, die theoretische en praktische elementen combineren in het kader van het streven naar beroepsvorming op academisch niveau), noch naar wat de samenleving in de eerste plaats mag en kan verwachten van bachelors en masters van deze opleidingen. Zo gesteld meent dit kader wel degelijk het wetenschappelijk niveau en de maatschappelijke relevantie van de betreffende opleidingen te kunnen beschrijven.

De commissie verwacht van de bachelor- en masteropleidingen die in het kader van de visitatie Kunst en Cultuur beoordeeld worden, dat zij tot doel hebben:

- a. kennis van en inzicht te bieden: in algemene wetenschappelijke theorievorming en methoden op het terrein van kunst en cultuur zoals in het voorgaande omschreven; in specifieke verdieping ten aanzien van het vakgebied en object van studie; in (actuele) vraagstukken en ontwikkelingen in het vakgebied en hiertoe een beargumenteerd standpunt kunnen bepalen;
- b. studenten zodanig te vormen dat zij zich in woord en geschrift op academisch niveau kunnen uitdrukken;
- c. dat studenten bekendheid opbouwen met enkele wezenlijke gebieden van (actueel) onderzoek in het object van studie; concepten en waarden op het gebied van studie kunnen hanteren en onderscheiden en debatten op dat gebied kunnen aangaan, inclusief het bewustzijn dat kennis beperkingen kent;
- d. de student vertrouwd te maken met de waarde van de wetenschappelijke benadering, van inzicht in theorie en methodologie, en van een optiek van relativiteit van interpretaties;
- e. een kader te bieden waarbinnen de student probleemgericht leert omgaan met de theorie en de verworven kennis, en het verworven inzicht op een wetenschappelijke manier leert toe te passen, ook op bronnen voor het betreffende wetenschapsgebied;
- f. integratie van de verschillende disciplines bij multi- en interdisciplinaire opleidingen;
- g. een evenwicht te bieden tussen breedte en diepte van kennis en inzicht, waarbij het accent verschuift van breedte in de bachelor naar diepte in de master;

---

⁵ De oprichting van researchmasters maakt het niet onmogelijk voor 'reguliere' masters een loopbaan in het academisch onderzoek te ambiëren. De masteropleidingen in het subcluster Kunst en Cultuur zullen, hoewel ook wat betreft nadruk op academische onderzoeksmethoden en -praktijken verschillende accenten worden gelegd, hun studenten doorgaans voldoende uitrusten om een wetenschappelijke loopbaan nadrukkelijk tot de opties te laten behoren.

- h. studenten bewust te maken van de disciplinaire en nationale grenzen die worden overschreden dan wel geslecht in de praktijk van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek alsook in de maatschappelijke praktijk.

De bacheloropleiding biedt een brede opleiding op een of meer wetenschapsgebieden op initieel academisch niveau. De masteropleiding biedt specialisatie en verdieping per vakgebied of programma. Bij de masteropleiding is het ook denkbaar dat de specialisatie en verdieping meerdere vakgebieden bestrijken, hetgeen dan noodzakelijkerwijs gevolgen heeft voor de mate van diepgang.

B. Eindtermen en kwalificaties bacheloropleiding

Studenten die een bachelor hebben afgerond in een van de opleidingen die in het kader van de visitatie Kunst en Cultuur beoordeeld worden, beschikken over de volgende domeinspecifieke kennis en vaardigheden. Opleidingen kunnen naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, verschillende accenten leggen.

Kennis

- Beheersing van de grondbeginselen van de kerndisciplines van de betreffende studie en een algemeen inzicht in de methodologie in de bestudeerde discipline(s);
- Kennis van en inzicht in de eigentijdse ontwikkelingen naargelang de aard van het studieobject en het opleidingsperspectief;
- Verdiepte kennis van een deelgebied van de betreffende studie;
- Kennis van wetenschapsfilosofische achtergronden van het wetenschappelijk onderzoek op het bestudeerde terrein;
- Kennis van inter- en/of multidisciplinaire werkwijzen;
- Kennis van de inbedding van het opleidingsveld in de maatschappelijke praktijk.

Vaardigheden

- Goede taalvaardigheid in de taal van de opleiding zowel qua lezen als schrijven, luisteren, spreken en interpreteren;
- In staat zijn om relevante wetenschappelijke teksten te lezen, deze te analyseren en te interpreteren en daarover een standpunt verdedigen in de taal van de opleiding;
- Effectief gebruik kunnen maken van naslagwerken op het betreffende vakgebied en bronnen kunnen raadplegen;
- Effectief gebruik kunnen maken van moderne media ('mediawijdsheid');
- Beheersing van de gangbare onderzoeksmethoden en -technieken van de betreffende (sub)discipline(s), de meeste passief, sommige actief (gegevens verzamelen, interpreteren en analyseren);
- Gegevens en wetenschappelijke literatuur (historische, literatuur-, cultuur-, muziek-, televisie-, film-, theaterwetenschappelijk en/of van gekozen hulpdisciplines) op een initieel academisch niveau kunnen verzamelen, analyseren, vergelijken, kritisch toetsen en hiervan op een heldere wijze schriftelijk en mondeling verslag kunnen doen;
- In staat zijn tot zelfstandige oriëntatie op relevante beroepssectoren dan wel mogelijke vervolgopleidingen.

Academische vaardigheden en attitude

- In staat zijn zich op het gebied van het object van de studie een oordeel te vormen mede gebaseerd op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten;

- Beschikken over de flexibiliteit om de in de opleiding opgedane kennis, inzichten en vaardigheden te integreren in een beroep dat niet strikt aansluit bij de opleiding;
- Zich bewust zijn van de internationale context waarin zichzelf, hun opleiding, en de potentiële arbeidsmarkt zijn gesitueerd en zijn in staat dit besef ten positieve in te zetten in hun opleiding en met betrekking tot hun loopbaan;
- In staat zijn tot reflectie op eigen verantwoordelijkheid;
- Respect tonen voor (de mening van) anderen.

Afstemming op de arbeidsmarkt

Uit de eindkwalificaties van de opleiding blijkt dat de opleiding een herkenbare plaats inneemt in de (internationale) maatschappelijke en wetenschappelijke praktijk en is afgestemd op de daartoe vereiste kennis, vaardigheden en attitude.

De bacheloropleidingen in het subcluster Kunst en Cultuur zijn vanuit beroepsperspectief bezien overwegend generalistische opleidingen⁶ die hun waarde in dit opzicht ontleen aan een brede academische vorming en vaardigheden zoals hierboven omschreven.

De opleiding kan aantonen dat zij de eindkwalificaties heeft afgestemd op de verwachtingen van het afnemend veld. Bachelorafgestudeerden beschikken over voldoende van de genoemde vaardigheden om beroepen of functies te kunnen vervullen waarvoor een wetenschappelijke bacheloropleiding op het gebied van opleidingen die in de visitatie Kunst en Cultuur beoordeeld worden, vereist of dienstig is.

C. Eindtermen en kwalificaties masteropleiding

De masteropleiding bouwt wat betreft kennis en vaardigheden voort op de bacheloropleiding. Onderstaande eindtermen zijn van toepassing afhankelijk van de keuze voor een of meerdere specialismen in de masteropleiding.

Studenten die een master hebben afgerond in een van de opleidingen die in het kader van de visitatie Kunst en Cultuur worden beoordeeld, dienen over de volgende kennis en vaardigheden te beschikken. Opleidingen kunnen naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, verschillende accenten leggen. Dit geldt in het bijzonder voor de professionele masteropleidingen, die sterk betrokken zijn op de beroepsuitoefening.

Kennis

- Kennis van en het vermogen tot actieve deelname aan de wetenschappelijke activiteiten van de discipline dan wel op het multi- of interdisciplinaire terrein waarop de opleiding is gesitueerd, in het bijzonder op het gebied van de gevolgde specialisatie. Dit impliceert voldoende kennis en inzicht voor het zelfstandig opzetten en uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek;
- Kennis van en inzicht in de belangrijkste theorieën, kernbegrippen en thema's, de onderzoeksmethoden en –technieken op het betreffende wetenschapsgebied;
- Kennis van de complexiteit en diversiteit van het vakgebied dan wel het multi- of interdisciplinaire terrein waarop de opleiding is gesitueerd en het vermogen om deze kennis bij de beoordeling van eigen en ander onderzoek toe te passen;
- Kennis van de inbedding van het opleidingsveld in de maatschappelijke praktijk.

---

⁶ Voor diverse opleidingen binnen het cluster Kunst en Cultuur kunnen de *Subject benchmark statements* van de Quality Assurance Agency for Higher Education leidend zijn bij het opstellen van de eindkwalificaties en doelstellingen, zoals voor opleidingen die duidelijk gericht zijn op *cultural studies*; kunst-, architectuur- en vormgevinggeschiedenis; drama- en performancewetenschappen; muziekwetenschappen; kunst- en vormgevingwetenschappen.

Vaardigheden

- Het beschikken over technische en theoretische vaardigheden om op een zelfstandige en wetenschappelijke wijze bronnen en literatuur te verzamelen, te analyseren en te beoordelen met als doel op een wetenschappelijke wijze verklarende of inzichtelijke werkhypothesen te formuleren en te toetsen;
- Het beschikken over mondelinge en schriftelijke vaardigheden om de in de opleiding opgedane kennis en de resultaten van (eigen) wetenschappelijk onderzoek op een heldere en boeiende wijze kenbaar te maken aan zowel vakgenoten als het bredere publiek en zo een bijdrage leveren aan relevante wetenschappelijke dan wel maatschappelijke debatten;
- Het effectief gebruik kunnen maken van moderne media ('mediawijsheid');
- Het in staat zijn de kennis van de verschillende in de opleiding bestudeerde domeinen te integreren;
- Het in staat zijn een eerste bijdrage te leveren aan en te participeren in het wetenschappelijk debat op het betreffende wetenschapsgebied.

Academische attitude

- Bereid en in staat zijn rekening te houden met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten bij de oordeelsvorming over en analyse van complexe vraagstukken op het terrein van de opleiding;
- In staat zijn zich op het gebied van het object van de studie een oordeel te vormen op grond van onvolledige of beperkte informatie, rekening houdend met hetgeen in voorgaand punt is opgemerkt;
- Bereid en in staat zijn tot reflectie op methodische, historische en ethisch-maatschappelijke aspecten van de betrokken wetenschap;
- Bereid en in staat zijn tot reflectie op morele vraagstukken, verband houdend met het eigen vakgebied;
- Studenten zijn zich bewust van de internationale context waarin zijzelf, hun opleiding, en de potentiële arbeidsmarkt zijn gesitueerd en zijn in staat dit besef ten positieve in te zetten in hun opleiding en met betrekking tot hun loopbaan;
- Studenten beschikken over de flexibiliteit om de in de opleiding opgedane kennis, inzichten en vaardigheden te integreren in een beroep dat niet strikt aansluit bij de opleiding.

Afstemming op de arbeidsmarkt

Afgestudeerden beschikken over voldoende van de genoemde vaardigheden en attitudeaspecten om zelfstandig academische beroepen of functies te kunnen vervullen (in een internationale context) waarvoor een wetenschappelijke masteropleiding vereist of dienstig is. Onder academische beroepen worden beroepen verstaan waarin duurzame kennisontwikkeling, -verwerving of -verwerking, bereidheid om nieuw en/of ontgonnen terrein te betreden en verantwoordelijkheid samengaan.

D. Inhoud/programma bacheloropleiding

In het programma van de bacheloropleiding kunnen afhankelijk van de aard van de opleiding één of meerdere domeinen (cultuurkunde, geschiedenis, literatuurwetenschap, wetenschap, technologie, samenleving, kunst, media) aan bod komen. In multi- of interdisciplinaire bachelors krijgt de integratie van disciplines aandacht. De student beschikt niet alleen over voldoende en actuele kennis van de bovengenoemde domeinen. De student verwerft de nodige basisvaardigheden om zelfstandig en kritisch met wetenschappelijke literatuur en met wetenschappelijk onderzoek om te gaan.

Tijdens de bacheloropleiding dienen studenten te worden ingewijd in het analyseren van teksten, in het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en in het schrijven en redigeren van wetenschappelijke teksten.

De verantwoordelijken voor de opleiding bezinnen zich op de toenemende noodzaak van kennis van de Engelse taal in het (geven van) onderwijs en in de wetenschappelijke communicatie.

In de bacheloropleiding wordt aandacht geschonken aan de (internationale) maatschappelijke inbedding van het vakgebied.

De bacheloropleiding wordt afgesloten met een bachelorscriptie of een alternatieve, in omvang en niveau hieraan gelijke, eindopdracht.

E. Inhoud/programma masteropleiding

In de masteropleiding specialiseert de student zich in een of meerdere domeinen. Het programma biedt ruimte voor grondige bestudering van methodologie en theorie en voor de samenstellende of ondersteunende vakgebieden. In de multi- of interdisciplinaire opleidingen krijgt de integratie van de verschillende disciplines aandacht.

In het programma van de masteropleiding is voldoende ruimte aanwezig voor de ontwikkeling van de specifieke onderzoeksvaardigheden zodat een masterstudent in staat is een masterscriptie te schrijven op het gebied van het object van studie. De masteropleiding wordt afgesloten met een integratieve, afsluitende opdracht (zoals scriptie, stage of projectwerkstuk).

In de masteropleiding wordt bovendien aandacht geschonken aan de maatschappelijke inbedding van het vakgebied.

Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties

Bachelor Kunstgeschiedenis

Na het voltooien van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis beschikt de afgestudeerde over de volgende competenties:

1. De afgestudeerde kent de voornaamste periodes en stromingen binnen de kunstgeschiedenis van de oudheid tot en met de moderne periode en beschikt over kennis van een breed repertoire van objecten uit de westerse kunstgeschiedenis.
2. De afgestudeerde kan kunstwerken en bouwwerken adequaat beschrijven en analyseren en ze plaatsen in een correct stilistisch, historisch en iconografisch kader.
3. De afgestudeerde beheerst de grondbeginselen van de methoden en vaardigheden van kunsthistorisch onderzoek en weet deze onder begeleiding correct toe te passen. Hij/zij kan onder begeleiding een relevant, specifiek vraagstuk uit de kunstgeschiedenis onderzoeken met behulp van passende onderzoeksmethoden. De afgestudeerde kan gebruikmakend van verworven kennis met een redelijke mate van zelfstandigheid vraagstukken uit de kunstgeschiedenis analyseren.
4. De afgestudeerde kan een probleem afbakenen, de stand van wetenschap dienaangaande beschrijven, deelvragen formuleren, het onderzoeksmateriaal op kritische wijze theoretisch en/of empirisch onderzoeken met behulp van relevante literatuur in de moderne talen (Nederlands, Engels, Frans en Duits) en vervolgens in correct Nederlands of Engels mondeling en schriftelijk verslag doen van de onderzoeksresultaten in een helder gestructureerde, academische stijl.
5. De afgestudeerde kan het voor het onderzoek benodigde bronnenmateriaal en de literatuur zelfstandig verzamelen, gebruikmakend van een adequaat heuristisch apparaat en dataverzamelingen. Hij/zij kan bronnen en literatuur organiseren, kritisch selecteren, beoordelen en benutten. Hij/zij kan collecties en onderzoek- en kenniscentra in Nederland, en in beperkte mate ook in het buitenland, lokaliseren, karakteriseren en hun ontsluitingsystemen met vrucht gebruiken.
6. De afgestudeerde kan verworven kennis, onderzoeksresultaten en overige bevindingen op verantwoord niveau overbrengen aan vakgenoten, andere hoger opgeleiden en ook naar een lekenpubliek, op duidelijke en vakspecifieke wijze met behulp van geschikte technische middelen.
7. De afgestudeerde kan de eigen werkzaamheden organiseren, zowel individueel als in teamverband. Hij/zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren. De afgestudeerde kan lacunes in de eigen deskundigheid signaleren.

Bachelor Algemene Cultuurwetenschappen

Na afloop van de opleiding kan de afgestudeerde:

1. op grond van een gedegen repertoirekennis van de verschillende kunsten (beeldende kunst, muziek, literatuur, theater, film, televisie en digitale media) vanuit een vergelijkend perspectief reflecteren over kunst en cultuur in historische en maatschappelijke context;
2. maatschappelijke kwesties zoals gender, etniciteit en machtsverhoudingen, die in kunst en cultuur tot uiting komen, herkennen en benoemen;
3. in grote mate van zelfstandigheid vraagstukken uit de kunst en cultuur analyseren. Analyse en onderbouwing getuigen van een onderzoekende houding en van een methodische en kritische verwerking van de kennisbasis van het vakgebied;
4. onder begeleiding een relevant, specifiek vraagstuk uit de kunst en cultuur onderzoeken met behulp van passende onderzoeksmethoden. De afgestudeerde kan een probleem afbakenen, deelvragen formuleren, deze theoretisch en/of empirisch onderzoeken met

- behulp van relevante bronnen, en hij/ zij kan in correct Nederlands schriftelijk en mondeling verslag doen van de onderzoeksresultaten in een helder gestructureerd betoog in academische stijl;
5. de eigen werkzaamheden organiseren, zowel individueel als in teamverband. Hij/zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren. De afgestudeerde kan lacunes in de eigen deskundigheid signaleren. Hij/zij maakt weloverwogen keuzes voor de vervolgstudie met het oog op een toekomstige loopbaan;
  6. exemplarisch benoemen hoe de ontwikkeling van kunst en cultuur samenhangt met ontwikkelingen binnen verwante (geesteswetenschappelijke) disciplines.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Na afloop van de opleiding kan de afgestudeerde:

1. zelfstandig vraagstukken uit de kunst- en cultuurwetenschappen analyseren en de eigen visie op, of standpunten over het vraagstuk onderbouwen. Daarbij getuigen analyse en onderbouwing van een onderzoekende houding en van een methodische en kritische verwerking van kennis van het vakgebied;
2. zelfstandig een relevant, specifiek vraagstuk uit de kunst- en cultuurwetenschappen onderzoeken met behulp van passende onderzoeksmethoden. De afgestudeerde kan een probleem afbakenen, deelvragen formuleren, deze theoretisch en/of empirisch onderzoeken met behulp van relevante bronnen, en hij/zij kan in correct Nederlands schriftelijk en mondeling verslag doen van de onderzoeksresultaten in een heldere, academische stijl;
3. de eigen werkzaamheden binnen de gestelde termijn organiseren, zowel individueel als in teamverband. Hij/zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren en verbeteren. De afgestudeerde kan lacunes in de eigen deskundigheid signaleren en deze met behulp van gerichte zoekacties oplossen. Hij/zij maakt weloverwogen keuzes voor de toekomstige loopbaan;
4. exemplarisch benoemen hoe de ontwikkeling van het vakgebied samenhangt met ontwikkelingen binnen verwante (geesteswetenschappelijke) disciplines. Hij/zij kan participeren in discussies met andere (geestes)wetenschappers en/of inzichten uit academisch onderzoek vertalen in een maatschappelijk relevante presentatie of bijdrage aan een debat.

Programma Kunst, Cultuur en Identiteit

In aanvulling op deze algemene eindkwalificaties, kan de afgestudeerde van het programma Kunst, Cultuur en Identiteit na afloop van de opleiding:

5. op basis van gedegen repertoirekennis van de verschillende kunsten (beeldende kunst, muziek, literatuur, theater, film en digitale media), theoretische inzichten en toepassing van interdisciplinaire onderzoeksmethodes zelfstandig een relevante onderzoekshypothese formuleren en deze toetsen;
6. de relevantie van cultuurwetenschappelijk onderzoek voor maatschappelijke vraagstukken rond identiteit, gender, etniciteit en machtsverhoudingen onder woorden brengen.

Programma Kunstgeschiedenis

In aanvulling op deze algemene eindkwalificaties, kan de afgestudeerde van het programma Kunstgeschiedenis na afloop van de opleiding:

5. op basis van een gedegen repertoirekennis op het gebied van de beeldende kunst en architectuur, en een grondig overzicht van het kunsthistorisch onderzoek zelfstandig een relevante onderzoekshypothese formuleren en zelfstandig onderzoek doen;
6. deelnemen aan en zich positioneren in het (maatschappelijke) debat over beeldende kunst, architectuur en cultureel erfgoed, er een actieve bijdrage aan leveren en daarbij relevante theoretische en methodologische noties en begrippen hanteren.

Programma Kunstbeleid en Mecenaat

In aanvulling op deze algemene eindkwalificaties, kan de afgestudeerde van het programma Kunstbeleid en Mecenaat na afloop van de opleiding:

5. inzichten uit diverse disciplines uit de maatschappij- en geesteswetenschappen op een vruchtbare wijze met elkaar verbinden in onderzoek naar kunstbeleid en mecenaat;
6. zich positioneren in het maatschappelijke debat over (de organisatie en financiering van) kunst en cultuur en er een actieve bijdrage aan leveren.

Bijlage 4: Overzicht van de programma's

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Bron: studiegids *Bachelor Kunstgeschiedenis*, 2012-2013

Bachelorjaar 1, propedeeuse

cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Klassieke Archeologie 1 en 2 ¹	10	5	5		
Kunstgeschiedenis van de middeleeuwen 1 en 2 ¹	10	5	5		
Kunstgeschiedenis van de vroegmoderne periode, Zuid Europa ¹	5			5	
Kunstgeschiedenis van de vroegmoderne periode, Noord-Europa ¹	5				5
Kunstgeschiedenis van de moderne tijd: van de Franse revolutie tot 1918 ¹	5			5	
Kunstgeschiedenis van de moderne tijd: 1918-heden ¹	5				5
Methoden en vaardigheden I-IV	15	5	5	5	5
totaal	60	15	15	15	15

¹ Deze cursussen bestaan uit hoor-, werkcolleges en de colleges Meesterwerken.

Bachelorjaar 2

Cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Werkgroep en excursie moderne periode (Parijs)	10	10			
Hoge en lage cultuur	5				5
Iconografie	5			2,5	2,5
Core Curriculum vak 1 (Wijsgerige reflectie: Esthetica)	5		5		
Core Curriculum vak 2 (keuze uit aanbod)	5	2,5	2,5		
Werkgroep en excursie vroegmoderne periode (Florence)	10		5	5	
Majorwerkgroep 1 of 2	5	2,5	2,5		
Minor	15			7,5	7,5
totaal	60	15	15	15	15

Bachelorjaar 3

cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Werkgroep en excursie middeleeuwen	10	5	5		
Majorwerkgroep 2 of 1	5	2,5	2,5		
Core Curriculum vak 3	5			2,5	2,5
Minor	15	7,5	7,5		
Minor	15			7,5	7,5
Bachelorwerkstuk + werkgroep	10			5	5
totaal	60	15	15	15	15

Voor studenten van cohort 2010 en vroeger geldt:

Bachelorjaar 3

cursussen	studiepunten	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Werkgroep en excursie middeleeuwen	10	5	5		
Minoren	40	10	10	10	10
Bachelorwerkstuk + werkgroep	10			5	5
totaal	60	15	15	15	15

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Bron: studiegids *Bachelor Algemene Cultuurwetenschappen*, 2012-2013

Bachelorjaar 1, propeduse

cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Geschiedenis de Kunsten 1: van Oudheid tot Renaissance	5	5			
GdK 2: van Barok tot Romantiek	5		5		
GdK 3: 1850-1940	5			5	
GdK 4: 1945-heden	5				5
Analyse van muziek, tekst en beeld	10	5	5		
Academische vaardigheden	5	2,5	2,5		
Europese cultuur	5	2,5	2,5		
Cultuurtheorie	10			10	
Digital art and culture	5				5
Inleiding literatuurwetenschap	5				5
Mentoraat	0	0	0	0	0
totaal	60	15	15	15	15

Bachelorjaar 2

Cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Gender en de kunsten	5	5			
Kunststroming: modernisme	5	5			
Vulgar culture	5	5			
Repertoire	5	2,5	2,5		
Filosofie: inleiding in de filosofische esthetica	5		5		
Muziekcultuur	5		5		
Tekstcultuur: intermedialiteit	5			5	
Podiumcultuur: klassiek repertoire geactualiseerd	5				5
Kunst en wetenschap	5			2,5	2,5
Minor (Middeleeuwen of Modern)	15			7,5	7,5
totaal	60	17,5	12,5	15	15

Bachelorjaar 3

cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Visual culture (Engels)	5	5			
City culture (Engels)	5		5		
Core Curriculum 2	5	2,5	2,5		
Core Curriculum 3	5			2,5	2,5
Minor	15	7,5	7,5		
Minor	15			7,5	7,5
Bachelorwerkstuk	10			5	5
totaal	60	15	15	15	15

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Bron: studieguids *Master Kunst- en Cultuurwetenschappen*, 2012-2013

Programma Kunstgeschiedenis

Cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Specialisatievakken (50EC)					
Grondslagen van de kunstgeschiedenis	5		5		
Het kunsthistorisch métier	5	5			
Museum en kunsthandel *	5		(5)	(5)	
Themacollege	5	2,5	2,5		
Projectgroep	10	5	5		
Scriptie, incl. werkgroep en referaat**	20				

Keuzeonderdelen (10 EC)					
Stage***	10 of 5				
Materials and techniques in early netherlandish painting	5				5
De positie van de hedendaagse kunst in de samenleving	5				5
Cursussen uit het programma Kunst, Cultuur & Identiteit					
Cursussen uit het programma Kunstbeleid en Mecenaat					
Cursussen uit de master Oudheidstudies					
totaal	60				

* studenten maken een keuze uit periode 2 en 3

** uit te voeren afhankelijk van het moment van instroom

*** uit te voeren afhankelijk van de beschikbaarheid van stageplek/project

Programma Kunstbeleid en Mecenaat

cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Grondslagen van de Kunst- en Cultuurwetenschappen*	5	(5)	(5)	(5)	
Beleidsinstrument: cultuureducatie	5	5			
Cultuursponsoring en mecenaat	5			5	
Museum en kunsthandel**	5		(5)	(5)	
Onderzoeksstage***	10				
Scriptie****	20				
Keuzeonderdelen (10 EC)					
Cursussen uit het programma Kunst, Cultuur & Identiteit					
Cursussen uit het programma Kunstgeschiedenis					
Cursussen uit het programma Literair Bedrijf (Master Letterkunde)					
totaal	60				

* student maakt een keuze uit periode 1, 2 en 3

** student maakt een keuze uit periode 2 en 3

*** uit te voeren afhankelijk van de beschikbaarheid van stageplek/project

**** uit te voeren afhankelijk van het moment van instroom

Programma Kunst, Cultuur en Identiteit

cursussen	EC	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4
Grondslagen van de Kunst- en Cultuurwetenschappen*	5	(5)		(5)	
Identiteit en diaspora	5	5			
Podium en publiek: het muziektheatrale geheugen	5		5		
Mediated identities	5		5		
Lichaam affect en identiteit	5			2,5	2,5
Verboden kunst: culturele identiteit en nationalisme	5			5	
Scriptie**	20				
<i>Keuzeonderdelen (10 EC)</i>					
Cursussen uit het programma Kunstbeleid en Mecenaat					
Cursussen uit het programma Kunstgeschiedenis					
Cursussen uit het programma Literatuurwetenschap (Master Letterkunde)					
totaal	60				

* student maakt een keuze uit periode 1 en 3

** uit te voeren afhankelijk van het moment van instroom

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Instroom-, doorstroom- en uitstroomgegevens

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Instroom in de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Bron: www.vsnu.nl (feiten en cijfers)

Cohort	VWO	HBO-prop	HBO *)	Buitenland	Overig	Totaal
2005-2006	14	3	5	0	2	24
2006-2007	19	1	2	0	1	23
2007-2008	16	1	2	1	5	25
2008-2009	17	1	7	2	1	28
2009-2010	16	4	3	1	1	25
2010-2011	14	4	7	1	1	27

*) inclusief studenten die een schakelprogramma of een premaster volgen.

Instroom uitgesplitst naar geslacht

Bron: www.vsnu.nl (feiten en cijfers)

Cohort	Totaal	% mannen	% vrouwen
2005-2006	24	17	83
2006-2007	23	13	87
2007-2008	25	16	84
2008-2009	28	14	86
2009-2010	25	28	72
2010-2011	27	22	78

Totaal aantal ingeschrevenen, uitgesplitst naar geslacht

Bron: ISIS, afdeling Concern Informatie Management, RU, peildatum 1 december 2011)

Cohort	Totaal	%mannen	% vrouwen
2005-2006	130	25	75
2006-2007	122	26	74
2007-2008	115	22	78
2008-2009	106	21	79
2009-2010	91	20	80
2010-2011	83	15	85
2011-2012	80	15	85

Onderstaand schema biedt zicht op de doorstroom naar de postpropedeuse van herinschrijvers met een VWO vooropleiding, en de bachelorrendementen in de afgelopen periode (de jaren genoemd onder 'cohort' duiden op het jaar van eerste inschrijving in de propedeuse; onder 'aantal' wordt het aantal in Ba 2 herinschrijvende studenten vermeld).

Bachelorrendementen van herinschrijvers (VWO-instroom)

Bron: www.vsnu.nl (feiten en cijfers)

Cohort	Aantal	% van totaal cohort	Na 3 jaar	Na 4 jaar	Na 5 jaar	Na 6 jaar
2005-2006	9	64 %	0 %	22 %	67 %	78 %
2006-2007	13	68 %	23 %	77 %	100 %	
2007-2008	11	69 %	9 %	82 %		
2008-2009	13	76 %	31 %			
2009-2010	14	88 %				
2010-2011	11	79 %				

Vertrek bachelorstudenten (VWO-instroom)

Bron: www.vsnv.nl (feiten en cijfers)

Het uitvalpercentage is het percentage studenten van een cohort dat na respectievelijk 1, 2 of 3 jaar geen bachelorexamen heeft behaald en niet meer is ingeschreven voor dezelfde (of equivalente) opleiding binnen de instelling. De selectiviteit van het eerste jaar is het aantal studenten dat uitvalt in het eerste jaar als percentage van de totale uitval na 3 jaar. Het cijfer zegt hiermee iets over het selecterende en oriënterende karakter van het eerste jaar: hoe hoger het cijfer, des te hoger de selectie die in het eerste jaar heeft plaatsgevonden.

De uitval wordt alleen berekend over studenten met een vwo-vooropleiding die in één opleiding ingeschreven staan (de zogenaamde KUO-standaardcohort).

Cohort	Aantal absoluut	% na 1 jaar	% na 2 jaar Cumulatief	% na 3 jaar cumulatief	selectiviteit
2005-2006	14	36	43	43	83
2006-2007	19	32	32	32	100
2007-2008	16	31	31	31	100
2008-2009	17	24	29	35	67
2009-2010	16	13	19		
2010-2011	14	21			

Onderstaand schema laat zien welke vervolgotrajecten afstudeerden in de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis van de collegejaren 2009-2010 en 2010-2011 hebben gevolgd. KCW staat voor de master Kunst- en Cultuurwetenschappen.

Uitstroom bachelor Kunstgeschiedenis

Bron: gegevens opleiding

Jaar van behalen Bachelor diploma	Aantal	Master Kg RU, resp Master KCW RU	Research master RU	(Research) master elders	Geen vervolgopleiding
2009-2010	14	12 (85,5 %)	1 (7,2 %)		1 (7,2 %)
2010-2011	24	15 (62,5 %)	2 (8,3 %)	1 (4,2 %)	6 (25 %)

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Instroom in de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Bron: www.vsnv.nl (feiten en cijfers)

Cohortomvang met vooropleidingscategorie in procenten						
Jaar	Totaal	VWO	HBO-p	HBO	Buitenland	Overig
05/ 06	44	64%	16%	18%	0%	2%
06/ 07	56	68%	9%	14%	5%	4%
07/ 08	52	65%	17%	8%	8%	2%
08/ 09	36	58%	14%	19%	8%	0%
09/ 10	60	67%	13%	10%	2%	8%
10/ 11	69	65%	9%	14%	6%	6%
Gemiddelde	48	61%	11%	18%	4%	5%

Instroom uitgesplitst naar geslacht

Bron: www.vsnu.nl (feiten en cijfers)

Cohort	Totaal	% mannen	% vrouwen
05/ 06	44	23%	77%
06/ 07	56	25%	75%
07/ 08	52	25%	75%
08/ 09	36	19%	81%
09/ 10	60	17%	83%
10/ 11	69	22%	78%

Totaal aantal ingeschrevenen, uitgesplitst naar geslacht

Bron: ISIS, afdeling Concern Informatie Management, RU, peildatum 1 december 2011)

Cohort	Totaal	% mannen	% vrouwen
05/ 06	148	23%	77%
06/ 07	166	21%	79%
07/ 08	168	22%	78%
08/ 09	151	21%	79%
09/ 10	161	21%	79%
10/ 11	186	20%	80%
11/12	179	19%	81%

Bachelorrendementen van herinschrijvers (VWO-instroom)

Bron: www.vsnu.nl (feiten en cijfers)

Cohort	Aantal	% van totaal cohort	Na 3 jaar	Na 4 jaar	Na 5 jaar	Na 6 jaar
05/06	26	93%	46%	65%	81%	88%
06/07	34	89%	41%	74%	82%	
07/08	25	74%	8%	60%		
08/09	16	76%	25%			
09/10	35	88%				
10/11	42	93%				

Vertrek bachelorstudenten (VWO-instroom)

Bron: www.vsnu.nl (feiten en cijfers)

Toelichting: het uitvalpercentage is het percentage studenten van een cohort dat na respectievelijk 1, 2 of 3 jaar geen bachelorexamen heeft behaald en niet meer is ingeschreven voor dezelfde (of equivalente) opleiding binnen de instelling. De selectiviteit van het eerste jaar is het aantal studenten dat uitvalt in het eerste jaar als percentage van de totale uitval na 3 jaar. Het cijfer zegt hiermee iets over het selecterende en oriënterende karakter van het eerste jaar: hoe hoger het cijfer, des te hoger de selectie die in het eerste jaar heeft plaatsgevonden. De uitval wordt alleen berekend over studenten met een vwo-vooropleiding die in één opleiding ingeschreven staan (de zogenaamde KUO-standaardcohort).

Cohort	Aantal absoluut	% na 1 jaar	% na 2 jaar Cumulatief	% na 3 jaar cumulatief	selectiviteit
05/06	28	7	14	18	40
06/07	38	11	13	16	67
07/08	34	26	41	38	69
08/09	21	24	29	29	83
09/10	40	13	28		
10/11	45	7			

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

In collegejaar 2011-2012 waren veel studenten van de oude masteropleidingen ACW en Kunstgeschiedenis nog niet klaar met hun opleiding. Het aantal studenten voor de master KCW was volgens de gegevens van de VSNU 28. In totaal volgden in dit collegejaar 80 studenten cursussen die door de opleiding werden aangeboden. In september 2012 begonnen er 22 studenten aan de master KCW.

Cohortomvang en onderwijsherkomst instroom

Bron: www.vsnv.nl (feiten en cijfers).

Jaar	Totaal cohort		Herkomst eigen universiteit		Herkomst andere NL-universiteiten		Herkomst HBO		Herkomst buiten HO	
	ACW	KG	ACW	KG	ACW	KG	ACW	KG	ACW	KG
05/06	24	19	24	17	0	2	0	0	0	0
06/07	38	32	37	32	1	0	0	0	0	0
07/08	45	26	44	25	1	1	0	0	0	0
08/09	35	19	33	18	2	0	0	0	0	1
09/10	23	29	22	26	1	3	0	0	0	0
10/11	25	16	21	15	4	1	0	0	0	0

Instroom uitgesplitst naar geslacht

Bron: www.vsnv.nl (feiten en cijfers)

Cohort	Totaal		Vrouwen		Mannen	
	ACW	KG	ACW	KG	ACW	KG
05/06	24	19	24	17	3	2
06/07	38	32	31	22	7	10
07/08	45	26	40	16	5	10
08/09	35	19	32	14	3	5
09/10	23	29	18	28	5	1
10/11	25	16	19	14	6	2

Totaal aantal ingeschrevenen naar geslacht

Bron: www.vsnv.nl (feiten en cijfers)

Cohort	Totaal			Vrouwen			Mannen		
	ACW	KG	KCW	ACW	KG	KCW	ACW	KG	KCW
06/07	28	38		25	34		3	4	
07/08	42	41		35	30		7	11	
08/09	48	37		42	23		6	14	
09/10	38	47		35	37		3	10	
10/11	37	36		30	35		7	1	
11/12	32	20	28	25	18	25	7	2	3

Studieduur masteropleiding naar onderwijsherkomst

Bron: www.vsnu.nl (feiten en cijfers)

Algemene Cultuurwetenschappen

Afst.-cohort	Herkomst eigen universiteit		Herkomst andere NL-universiteiten		Herkomst HBO		Herkomst buiten HO	
	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur
05/06	7	18						
06/07	14	16						
07/08	19	17	1	24				
08/09	20	17						
09/10	24	23	1	13				
10/11	18	21	1	16				

Kunstgeschiedenis

Afst.-cohort	Herkomst eigen universiteit		Herkomst andere NL-universiteiten		Herkomst HBO		Herkomst buiten HO	
	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur
05/06	4	23						
06/07	22	24	1	11				
07/08	16	18						
08/09	21	23						
09/10	19	26	1	27				
10/11	14	22	1	20				

Geslaagd = absoluut aantal geslaagde studenten

Duur = gemiddelde studieduur van de opleiding in maanden

Instellingsverblijfsduur geslaagden naar onderwijsherkomst

Bron: www.vsnu.nl (feiten en cijfers)

Algemene Cultuurwetenschappen

Afst.-cohort	Herkomst eigen universiteit		Herkomst andere NL-universiteiten		Herkomst HBO		Herkomst buiten HO	
	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur
05/06	7	74						
06/07	14	53						
07/08	19	68	1	24				
08/09	20	56						
09/10	24	73	1	13				
10/11	18	65	1	16				

Kunstgeschiedenis

Afst.-cohort	Herkomst eigen universiteit		Herkomst andere NL-universiteiten		Herkomst HBO		Herkomst buiten HO	
	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur	Geslaagd	Duur
05/06	4	67						
06/07	22	69	1	11				
07/08	16	77						
08/09	21	69						
09/10	19	76	1	27				
10/11	14	82	1	20				

Geslaagd = absoluut aantal geslaagde studenten

Duur = gemiddelde verblijfsduur aan de instelling in maanden

Geslaagden per jaar

Bron: www.vsnv.nl (feiten en cijfers)

Cohort	ACW	KG
05/06	7	4
06/07	14	23
07/08	20	16
08/09	20	21
09/10	25	20
10/11	19	15

Gerealiseerde docent-studentratio

Docent - student ratio

Bron studentenaantallen: ISIS, afdeling Concern Informatie Management, RU, 1 oktobertelling)

Bron formatietoewijzing: Faculteit der Letteren, RU)

Opleiding	Totaal aantal studenten in 2011-2012	Aan bacheloropleiding toegewezen onderwijsformatie in fte's	Docent/studentratio: 1 fte per aantal studenten (afgerond)
BA KG	80	3,76	1:21
BA ACW	179	6,66	1:27
MA K&C	70	1,75	1:40

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Schema I

Contacturen per jaar en per semester, gebaseerd op gegevens van het studiejaar 2011-2012

bron: gegevens opleiding

Ba 1 (propedeusejaar)

	EC	Totaal aantal contacturen	Contacturen per collegeweek
Semester 1	30	222	15,9
Semester 2	30	264	18,9
Totaal / gemiddeld	60	486	17,4
Contacturen per EC	8,1		

Ba 2

	EC	Totaal aantal contacturen	Contacturen per collegeweek
Semester 1	30 (major)	215	15,4
Semester 2	10 (major) 20 (minor)	82 98	12,9
Totaal / gemiddeld	60	395	14,2
Contacturen per EC	6,6		

Ba 3

	EC	Totaal aantal contacturen	Contacturen per collegeweek
Semester 1	10 (major) 20 (minor)	82 (major) 81 (minor)	11,7
Semester 2	10 (major) 20 (minor)	9 (major) 90 (minor)	7
Totaal / gemiddeld	60	262	9,4
Contacturen per EC	4,4		

Schema II**Contacturen per jaar en per semester, gebaseerd op gegevens van het studiejaar 2012-2013***Bron: gegevens opleiding*

Ba 1: zie schema I

Ba 2

	EC	Totaal aantal contacturen	Contacturen per collegeweek
Semester 1	20 (major) 10 (Core Curriculum)	158 70	16,3
Semester 2	15 (major) 15 (minor)	116 126	17,3
Totaal / gemiddeld	60	470	16,8
Contacturen per EC	7,8		

Ba 3

	EC	Totaal aantal contacturen	Contacturen per collegeweek
Semester 1	15 (major) 15 (minor)	133 (major) 126 (minor)	18,5
Semester 2	10 (major) 25 (minor) 05 (Core Curriculum)	14 (major) 126 (minor) 42	13,0
Totaal / gemiddeld	60	441	15,75
Contacturen per EC	7,35		

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

In onderstaande tabel is het aantal contacturen per week weergegeven van het majoronderwijs per onderwijsperiode (7 weken). Cursussen die een heel semester duren zijn, met vermelding van steeds de helft van het aantal studiepunten, in beide periodes vermeld. In B2 en B3 worden bovendien minoren gekozen en is een groot deel van het Core Curriculum opgenomen. Ook voor dit onderwijs wordt gerekend met 5 contacturen per 5 EC, als de cursus in één blok van 7 weken wordt gegeven en de helft daarvan, dus 2,5 uur als de cursus over het hele semester verspreid wordt gegeven.

Contacturen

(bron: gegevens opleiding)

B1 (propedeuse)		
Vak	Studiepunten	Contacturen per week
1e periode		
Geschiedenis der kunsten 1	5	8
Analyse van tekst, muziek en beeld	5	4
Academische vaardigheden	2,5	2
Europese cultuur	2,5	3
Mentoraat	0	2
Totaal	15	19 cu
2^e periode		
Geschiedenis der kunsten 2	5	5
Analyse van tekst, muziek en beeld	5	7
Academische vaardigheden	2,5	2
Europese cultuur	2,5	3
Mentoraat	0	2
Totaal	15	19 cu
3^e periode		
Geschiedenis der kunsten 3	5	8
Cultuurtheorie	10	6
Mentoraat	0	1
Totaal	15	15 cu
4^e periode		
Geschiedenis der kunsten 4	5	8
Digital Art and Culture	5	4
Literatuurwetenschap: tekst en betekenis	5	4
Mentoraat	0	1
Totaal	15	17 cu
B2 (majorcursussen)		
Vak	Studiepunten	Contacturen per week
1^e periode		
Repertoire	2,5	5
Gender en de kunsten	5	4
Kunststroming: modernisme	5	4
Vulgar Culture	5	4
Totaal	17,5	17 cu
2^e periode		
Repertoire	2,5	7
Inleiding in de filosofische esthetica	5	4
Muziekcultuur	5	4
Totaal	12,5	15 cu
3^e periode		
Tekstcultuur: Intermedialiteit	5	7

Kunst en wetenschap	2,5	4
Totaal	7,5	11 cu
4 ^e periode		
Podiumcultuur: klassiek repertoire geactualiseerd	5	7
Kunst en wetenschap	2,5	4
Totaal	7,5	11 cu
B3 (majorcursussen)		
Vak	Studiepunten	Contacturen per week
1 ^e periode		
Visual Culture	5	7
Totaal	5	7 cu
2 ^e periode		
City Culture	5	7
Totaal	5	7 cu
3 ^e periode		
Bachelorwerkstuk	5	p.m.*
Totaal	5	p.m.
4 ^e periode		
Bachelorwerkstuk	5	p.m.*
Totaal	5	p.m.

*) Het aantal contacturen bij de begeleiding van een Bachelorwerkstuk verschilt, naar de behoefte van begeleider en student(en). De begeleiding vindt plaats in zogenoemde kringen van drie of zes studenten die gezamenlijk de voortgang en elkaars teksten bespreken. De groep komt in totaal zeker zes keer bijeen, met een nadruk op de laatste onderwijsperiode.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Contacturen

Bron: gegevens opleiding

Programma Kunstgeschiedenis

Vak	Studiepunten	Contacturen per week
1 ^e periode		
Het kunsthistorisch métier	5	3
Themacollege kunstgeschiedenis	2,5	2
Projectgroep	5	3
Totaal	12,5	8 cu
2 ^e periode		
Grondslagen van de Kunst- en cultuurwetenschappen	5	3
Museum en kunsthandel	5	3
Themacollege kunstgeschiedenis	2,5	2
Projectgroep	5	3
Totaal	17,5	11 cu
3 ^e periode		
Scriptie	10	p.m.
Keuzeruimte	5	p.m.
Totaal	15	p.m.
4 ^e periode		
De positie van de hedendaagse kunst in de samenleving (in keuze ruimte)	5	3 cu

Materials and techniques in Early Netherlandish painting (in keuzeruimte)	5	6 cu
Scriptie	10	p.m.
Totaal	15	p.m.

Programma Kunst, cultuur en identiteit

Vak	Studiepunten	Contacturen per week
1 ^e periode		
Grondslagen van de Kunst- en cultuurwetenschappen	5	3
Identiteit en diaspora	5	3
Keuzeruimte	5	p.m.
Totaal	15	p.m.
2 ^e periode		
Mediated Identities	5	6
Podium en publiek: het muziektheatrale geheugen	5	4
Keuzeruimte	5	p.m.
Totaal	15	p.m.
3 ^e periode		
Verboden kunst: culturele identiteit en nationalisme	5	4
Lichaam, affect en identiteit	2,5	3
Scriptie	7,5	p.m.
Totaal	15	p.m.
4 ^e periode		
Lichaam, affect en identiteit	2,5	3
Scriptie	12,5	p.m.
Totaal	15	p.m.

Programma Kunstbeleid en Mecenaat

Vak	Studiepunten	Contacturen per week
1 ^e periode		
Grondslagen van de Kunst- en cultuurwetenschappen	5	3
Beleidsinstrument: cultuureducatie	5	3
Keuzeruimte	5	p.m.
Totaal	15	6 cu
2 ^e periode		
Stage	10	p.m.
Keuzeruimte	5	p.m.
Totaal	15	p.m.
3 ^e periode		
Museum en kunsthandel	5	3
Cultuursponsoring en mecenaat	5	4
Scriptie	5	p.m.
Totaal	15	p.m.
4 ^e periode		
Scriptie	15	p.m.
Totaal	15	p.m.

Bijlage 6: Bezoekprogramma

Dag 1 – donderdag 15 november 2012

Tijd	Onderdeel	Gesprekspartners
08.15	Ontvangst commissie	prof. dr. Paul Sars , decaan prof. dr. Odin Dekkers , onderwijsdirecteur
08.30 - 10.00	Vorbereidende bijeenkomst commissie, inzien van documenten (besloten, alleen voor de commissie)	
10.00 - 11.00	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken	prof. dr. Sophie Levie , afdelingsvoorzitter Algemene Cultuurwetenschappen dr. Edwin van Meerkerk , opleidingscoördinator bachelor Algemene Cultuurwetenschappen en master Kunst- en Cultuurwetenschappen tot 1 september 2012 Prof. dr. Jos Koldewey , afdelingsvoorzitter Kunstgeschiedenis drs. Wieneke Weusten , lid Dagelijks Bestuur Kunstgeschiedenis
11.00 - 11.15	Pauze	
11.15 - 12.00	Bachelor Kunstgeschiedenis (KG) Gesprek met studenten	Sandra Mackus , KG-B2 Marlous Boldrik , KG-B2 Wouter Zantinge , KG-B3 Erik van Boekel , KG-B3 Iris Sogeler , KG-B3
12.00 - 12.45	Bachelor Kunstgeschiedenis Gesprek met docenten	dr. Jan Baetens , KG Nieuwste Tijd dr. Mette Gieskes , KG Nieuwste Tijd dr. Bram de Klerck , KG Nieuwere Tijd prof. dr. Volker Manuth , KG Nieuwere Tijd drs. Jean Pierre van Rijen , KG Nieuwere/Nieuwste Tijd
12.45 - 13.00	Bespreken bevindingen bachelor Kunstgeschiedenis (besloten, alleen voor de commissie)	
13.00 - 14.00	Lunch (besloten, alleen voor de commissie)	
14.00 - 14.45	Bachelor Algemene Cultuurwetenschappen (ACW) Gesprek met studenten	Judith Campman , ACW-B2 Dennis Dennissen , ACW-B3 Esther Fluijt , ACW-B3 Wilbert Meetsma , ACW-B3 Veerle Melis , ACW-B3 Irene Schoenmacker , ACW-B3
14.45 - 15.30	Bachelor Algemene Cultuurwetenschappen Gesprek met docenten	dr. Maaïke Koffeman , ACW Literatuurwetenschap dr. Tom Sintobin , ACW Moderne Letterkunde dr. Mathijs Sanders , ACW Literatuurwetenschap dr. Alicia Montoya , ACW Vroegmoderne Letterkunde dr. Helleke van den Braber , ACW Podiumkunsten
15.30 - 15.45	Bespreken bevindingen bachelor Algemene Cultuurwetenschappen (besloten, alleen voor de commissie)	
15.45 - 16.00	Pauze	
16.00 - 16.45	Bespreken bevindingen bacheloropleidingen (besloten, alleen voor de commissie)	
16.45 - 17.30	Vorbereidende vergadering, bestuderen documenten masteropleiding	
17.30 - 18.00	Gesprek met alumni	Lisanne Boomkamp , afgest. M KCW okt. 2012, programma Kunstbeleid en Mecenaat Marlou v.d. Cruïjsen , afgest. M KCW okt. 2012, programma Kunstbeleid en Mecenaat Jennik van der Varst , afgest. M KG aug. 2012 Surya Stermerding , afgest. M KG dec. 2011 Annelien Krul , afgest. M KCW sept. 2012, prgr. KG

Dag 2 – vrijdag 16 november 2012

Tijd	Onderdeel	Gesprekspartners
08.00 - 08.15	Aankomst commissie	
08.15 - 09.00	Vorbereidende vergadering/bestuderen documenten masteropleiding (besloten, alleen voor de commissie)	
09.00 - 09.45	Master Kunst- en Cultuurwetenschappen (KCW) Gesprek met studenten	Richard Kollee , M KCW programma Kunst, Cultuur en Identiteit (KCI) Roos Geraets , M KCW programma KCI Eva Boswinkel , M KCW programma KCI Lennart Willems , M KCW programma KG Heleen Regenspurg , M KCW programma KG Wouter van Hest , M KCW programma KG
09.45 - 10.30	Master Kunst- en Cultuurwetenschappen – Gesprek met docenten	dr. Wouter Weijers , KG Nieuwste Tijd prof. dr. Jos Koldewij , KG Vroegchristelijk en Middeleeuwen dr. Martijn Stevens , ACW Kunst en Media Lianne Toussaint MA , ACW Beeldcultuur dr. Vincent Meelberg , ACW Muziekwetenschap
10.30 - 10.45	Bespreken bevindingen master Kunst- en Cultuurwetenschappen (besloten, alleen voor de commissie)	
10.45 - 11.00	Pauze	
11.00 - 11.45	Gesprek met student- en docentleden Opleidingscommissies bachelor en master	dr. Stephan Mols , Opco B KG, voorzitter Marlieke Damstra , Opco B KG, studentlid dr. Vincent Meelberg , Opco B ACW, voorzitter en Opco M KCW, voorzitter Laura van Oord , Opco B ACW, oud-studentlid prof. dr. Sible de Blaauw , Opco M KCW, docentlid Anne Kunen , Opco M KCW, studentlid
11.45 - 13.00	Gesprek met Examencommissies en studieadviseurs bachelor en master	prof. dr. Anneke Smelik , Ex.cie B ACW, voorzitter en Ex.cie M KCW, voorzitter dr. Tom Sintobin , Ex.cie B ACW, secretaris en Ex.cie M KCW, lid dr. Kees Veelenturf , Ex.cie B KG, voorzitter dr. Jeroen Goudeau , Ex.cie B KG, secretaris en Ex.cie M KCW, secretaris drs. Esther Scheepers , studieadviseur B KG/M KCW drs. Sofie Verburg , studieadviseur B ACW/M KCW
13.00 - 13.30	Extra gesprek met vertegenwoordigers bachelor Algemene Cultuurwetenschappen	prof. dr. Anneke Smelik , Ex.cie B ACW, voorzitter en Ex.cie M KCW, voorzitter dr. Vincent Meelberg , Opco B ACW, voorzitter en Opco M KCW, voorzitter dr. Helleke van den Braber , ACW Podiumkunsten
13.30 - 14.00	Vorbereiding afsluitend gesprek met formeel verantwoordelijken (inclusief lunch)	
14.00 - 15.00	Afsluitend gesprek met formeel verantwoordelijken	prof. dr. Paul Sars , decaan prof. dr. Odin Dekkers , onderwijsdirecteur prof. dr. Jos Koldewij , afdelingsvoorzitter KG drs. Wieneke Weusten , lid DB KG prof. dr. Sophie Levie , afdelingsvoorzitter ACW dr. Edwin van Meerkerk , opleidingscoördinator B ACW en M KCW tot 1 september 2012
15.00 - 17.00	Opstellen voorlopige bevindingen (besloten, alleen voor de commissie)	
17.00 - 17.15	Mondelinge rapportage van voorlopige bevindingen – openbaar	

Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerscripties bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

<i>Bachelor Kunstgeschiedenis</i>	<i>Bachelor Algemene Cultuurwetenschappen</i>	<i>Master Kunst- en Cultuurwetenschappen</i>
0525227	0457620	0301310
0438340	0606162	0409537
7227205	0606103	0409537
0612634	0706825	0309877
0532320	0606189	0256137
0828912	0706647	0423564
0706892	0734756	0409693
0365769	0712272	0409669
0317837	0605298	0615951
0614947	0209724	0438758
0304360	0535494	0409448
0706906	0656135	0618500
0509574	0720518	0509434
0706930	0720526	0432946
0546429	0721654	0509450
0605360	0612596	0508837
0640360	3049876	0514195
0541761	0706817	0540382
0712906	0825549	0418803
0711497	0809667	3032779
0208841	0823503	0621749
0823546	0712892	8321396
0508683	0723096	0606111
3035786	0820938	
4055764		
0809918		
0823570		
0822698		

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

- Studieboeken en literatuur;
- Cursushandleidingen;
- Studiegidsen;
- Docent- en studenttevredenheidsonderzoeken;
- Evaluatieresultaten;
- Notulen opleidingscommissies;
- Notulen en beleidsdocumenten examencommissies;
- Notulen stafvergaderingen;
- Opleidingsjaarverslagen;
- Informatie bijscholingsdagen docenten;

- Opleidingsmatrixen bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen en masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen;
- Informatie met betrekking tot toetsing en beoordeling (inclusief scriptiehandleidingen en scriptiebeoordelingsformulieren);
- Schrijfwijzer Algemene Cultuurwetenschappen;
- Stagehandleidingen;
- Toetsopgaven en antwoordmodellen van diverse cursussen per opleiding;
- Informatie met betrekking tot minoren;
- Informatie met betrekking tot het Centrum voor Kunsthistorische Documentatie (CKD);
- Document met betrekking tot aspecten van theorie en methode in de bachelor Kunstgeschiedenis en de specialisatie Kunstgeschiedenis in de master Kunst- en Cultuurwetenschappen (aanvullend document ontvangen tijdens het visitatiebezoek).

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: **VERSCHAFFEL BART**

ADRES: **NAAMSESTRAAT 44, 3000 LEUVEN**

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

Kunst & Cultuur wetenschappen

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht* DATUM: *6/09/2016*

HANDTEKENING:

[Handwritten signature]

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Prof. Dr. Michael Astor

ADRES: Huden Wurtten 10 D-7489 Greifswald

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

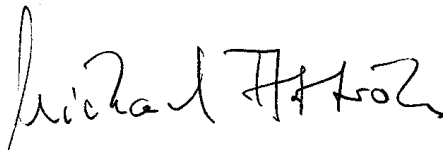
VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 6. IX. 2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *GEERT LERNOUT*

ADRES: *VOLHARDINGSTRAAT 102 B-2020 ANTWERPEN - BELGIË*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING.

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

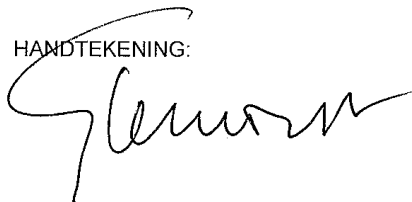
VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Antwerpen, B.*

DATUM: *13/8/2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

J. J. van Maanen

ADRES:

Wooiland 68 Groningen

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

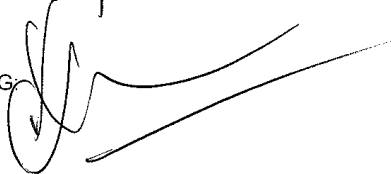
PLAATS:

Groningen

DATUM:

6 september 2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Andreas Frikens*

ADRES: *Neidingen 33, 4783 St. Vith / B*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *St. Vith*

DATUM: *06.09.2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: prof. dr. Maximiliaan Martens (UGent)

ADRES: Aaigemstraat 112, 9000 Gent, België

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

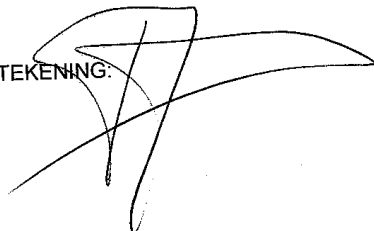
PLAATS:

Gent

DATUM:

22/11/12

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *BMA de Vries*

ADRES: *Verulkaan 55 2101 HL Kleemstede*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Utrecht

DATUM:

6-9-2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *M. Seungjong*

ADRES: *Justus van Effenstraat 87*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

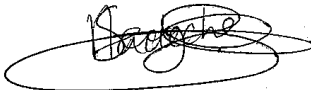
PLAATS:

Utrecht

DATUM:

06-09-2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Renate Preenen

ADRES: Simon Stevinweg 21, 1105 AB Bussum

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVINGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 09-10-2012

HANDTEKENING:

Commissieleden per bezoek

	RUG	RU	VU	UU	UvA	EUR	UM	UvT	OU	LEI
	29-30 okt 2012	15-16 nov 2012	3-4 dec 2012	11-12 feb 2013	19-21 mrt 2013	24 apr 2013	31 mei 2013	29-30 mei 2013	14 jun 2013	20-21 jun 2013
<i>Voorzitter</i>										
Verschaffel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>Kerncommissie</i>										
Lernout	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Van Maanen		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Astroh	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>Cultuurbistorici</i>										
De Vries	x	x								
Legêne				x		x	x	x	x	x
Aerts			x		x					
<i>Kunsthistorici</i>										
Westermann			x	x	x					x
Martens	x	x								
<i>Media</i>										
Fickers		x	x		x	x				
<i>Religie</i>										
Van Henten								x		
<i>Studentleden</i>										
Seugling	x	x			x					
Alting van Geusau			x	x		x	x	x	x	x
<i>Secretaris</i>										
Prenen		x		x		x	x	x		
Textor	x		x	x	x				x	x
Van der Spek			x							
Van der Weiden					x					